

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Μαρία-Ζωή Φουντοπούλου

Ηλίας Λούμος

ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΠΗ

α' – β' γυμνασίου

ΟΔΗΓΟΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑ

Ομηρικά έπη

Α΄- Β΄ Γυμνασίου

ΟΔΗΓΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ

Ομάδα Δημιουργίας

Μαρία-Ζωή Φουντοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών
Ηλίας Λούμος, Φιλολόγος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας

Κριτές

Ελευθερία Κρούπη-Κολώνα, Φιλολόγος, Σχολική Σύμβουλος
Χρυσούλα Παπαγεωργοπούλου, Φιλολόγος, Σχολική Σύμβουλος
Νικόλαος Ξένιος, Φιλολόγος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης

Υπεύθυνοι του μαθήματος

Αναστασία Κυρκίνη-Κούτουλα, Σύμβουλος Π.Ι.
Χριστίνα Αργυροπούλου, Σύμβουλος Π.Ι.

Υπεύθυνη του Υποέργου

Ευσταθία Λαλιώτου, Φιλολόγος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης

Ομάδα Τεχνικού Ελέγχου

Αδάμ Αγγελής, Πάρεδρος Ε.Θ. του Π.Ι.
Κωνσταντίνος Ιατρού, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του εκπαιδευτικού υλικού που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright) ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Γ' Κ.ΠΣ. / ΕΠΕΑΕΚ II / ΕΝΕΡΓΕΙΑ 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:

“Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων”

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Δημήτριος Γ. Βλάχος

Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ.

Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο:

«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή Υποστηρικτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Γυμνάσιο»

Επιστημονικοί Υπεύθυνοι Έργου

Αντώνιος Μπομπέτσης

Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Γεώργιος Κ. Παληός

Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτές Επιστημονικοί Υπεύθυνοι του Έργου

Ιγνάτιος Ε. Χατζηευστρατίου

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Γεώργιος Χαρ. Πολύζος

Πάρεδρος Ε.Θ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο Συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	4
1. Εισαγωγή.....	5
1.1 Γενικοί Στόχοι του Λογισμικού	5
1.2 Ψυχοπαιδαγωγική και διδακτική θεμελίωση.....	5
2. Πληροφορίες για το λογισμικό – οδηγίες	8
2.1 Αρχική Σελίδα – Πρώτη φορά χρήσης του λογισμικού	8
2.2 Θεματικές ενότητες.....	8
2.3. Δομή των θεματικών ενότητων – Πλοήγηση	9
2.4 Περιεχόμενα θεματικών ενότητων	10
3. Παρουσίαση ενότητων	13
3.1 Αθλητικοί αγώνες	13
3.2 Ταφικά έθιμα	18
3.3 Γεύματα	19
3.4 Η ασπίδα του Αχιλλέα	19
3.5 Η καθημερινή ζωή	21
3.6 Ανθρωπομορφισμός – Ο ρόλος των θεών	21
3.7 Τα συμβούλια των θεών.....	22
3.8 Νόστος	23
3.9 Μήνις –Ύβρις	24
3.10 Η θέση της γυναίκας.....	24
3.11 Ηρωικό ιδεώδες.....	26
3.12 Ομηρική παρομοίωση	27
3.13 Ομηρική αναγνώριση	27
3.14 Το ταξίδι του Οδυσσέα	27
3.15 Ομηρική Τροία – Το στρατόπεδο των Αχαιών	30
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	33
Βιβλιογραφία.....	87
Ιστότοποι	87

1. Εισαγωγή

1.1 Γενικοί Στόχοι του Λογισμικού

Το παρόν λογισμικό, το οποίο αφορά στη διδασκαλία των Ομηρικών Επών (Οδύσσειας-Ιλιάδας) και καλύπτει τις διδακτικές ανάγκες της Α΄ και Β΄ Γυμνασίου, απηχτεί τη βούληση των δημιουργών να φτιάξουν ένα συμπληρωματικό εργαλείο, το οποίο θα υποβοηθήσει τη διδασκαλία και μάθηση των Ομηρικών επών με τρόπο ευχάριστο, δημιουργικό, διερευνητικό και επικοινωνιακό.

Λαμβάνοντας υπόψη μας:

- α) Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (ΑΠΣ) της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας Γραμματείας (μετάφραση/ πρωτότυπο),
 - β) το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας (πρωτότυπο/ μετάφραση),
 - γ) την ολοένα και αυξανόμενη ανάγκη ανταπόκρισης του σύγχρονου ανθρώπου στα δεδομένα και ζητούμενα της Τεχνολογίας,
 - δ) τις ιδιαιτερότητες του μαθήματος των Ομηρικών Επών, το οποίο στο όνομα της «μετάφρασης» μπορεί να τύχει επεξεργασίας θεωρούμενο μόνο ως λογοτεχνικό κείμενο και όχι και ως κείμενο, που εκπροσωπεί τον αρχαίο ελληνικό κόσμο,
 - ε) τις ανάγκες, τις ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά του δωδεκάχρονου μαθητή,
 - στ) τις ανάγκες, τις γνώσεις και τα μέσα που διαθέτει ο εκπαιδευτικός σήμερα,
 - ζ) τις επιδιώξεις της συγγραφικής ομάδας των διδακτικών εγχειριδίων της Οδύσσειας του Ομήρου (Α΄ Γυμνασίου) και της Ιλιάδας του Ομήρου (Β΄ Γυμνασίου) ως προς την διδακτέα ύλη, που πρόκειται να συμπεριληφθεί σ' αυτά,
 - η) τις παρατηρήσεις και υποδείξεις του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου σχετικά με θέματα δομής, οργάνωσης και λειτουργίας του λογισμικού υλικού,
- προχωρήσαμε στο σχεδιασμό και ανάπτυξη του παρόντος λογισμικού, το οποίο αφορά στη διδασκαλία των Ομηρικών Επών (Οδύσσεια και Ιλιάδα) και στοχεύει:

- στην ολιστική θεώρηση της γνώσης,
- στην καλλιέργεια δεξιοτήτων και ικανοτήτων στους μαθητές,
- στην καλλιέργεια της δημιουργικής και κριτικής σκέψης στους μαθητές,
- στην εξοικείωση του μαθητή με τον κόσμο της πληροφορίας,
- στη σύνδεση του σχολείου με τη ζωή,
- στην παροχή της γνώσης με τρόπο ευχάριστο και ελκυστικό για το μαθητή,
- στη διευκόλυνση του έργου του εκπαιδευτικού και στην παροχή σ' αυτόν εναλλακτικών διδακτικών λύσεων, πλουραλιστικών και πολυθεματικών.

1.2. Ψυχοπαιδαγωγική και διδακτική θεμελίωση

Στο πλαίσιο των προτεινόμενων εδώ τρόπων μελέτης των θεματικών ενοτήτων, εφαρμόζονται οι κυριότερες μέθοδοι προσφοράς νέου γνωστικού αντικειμένου και αξιοποιούνται σημαντικές διδακτικές αρχές και μαθησιακοί νόμοι.

Οι σημαντικότερες διδακτικές μέθοδοι, που εφαρμόζονται, είναι οι εξής:

α) Η επαγωγική μέθοδος, δηλαδή η καθοδήγηση του μαθητή από τα μέρη της παρεχόμενης γνώσης στα συνολικά θεώρητά της. Η μέθοδος αυτή, η οποία είναι ανακαλυπτικού χαρακτήρα, εφαρμόζεται στις περισσότερες από τις προτεινόμενες δραστηριότητες, θεματικές και διαθεματικές, δεν παρέχει στο μαθητή εξ αρχής τα ζητούμενα, τον αφήνει μόνο του είτε να το συνθέσει είτε να το ανακαλύψει.

β) Επαγωγική μέθοδος: Πρόκειται για την αντίστροφη της προηγούμενης διδακτική πορεία. Ο μαθητής ξεκινά από το μερικό, το επιμέρους και κατευθύνεται στο όλον, το γενικό.

γ) Η αναλυτικο-συνθετική μέθοδος, δηλαδή ο συνδυασμός της παραγωγικής μεθόδου και της επαγωγικής μεθόδου. Η μέθοδος αυτή εφαρμόζεται κυρίως στις διαθεματικές δραστηριότητες, στο πλαίσιο των οποίων ο μαθητής, άλλοτε ξεκινά από το γενικό για να πάει στο ειδικό (ξεκινά από την έννοια του αθλητισμού και προσεγγίζει τα επιμέρους αθλήματα) και άλλοτε από το ειδικό για να πάει στο γενικό (ξεκινά από τη μελέτη των αθλημάτων και επιδιώκει να τα εντάξει στην έννοια και πρακτική του αθλητισμού).

Επιπλέον, οι προτεινόμενες εδώ δραστηριότητες είναι σύμφωνες με τις εξής διδακτικές αρχές και τους ακόλουθους μαθησιακούς νόμους:

α) Αρχή της διάδρασης: Ο μαθητής έχει την ευκαιρία μέσω της αξιοποίησης των θεματικών αλλά και διαθεματικών δραστηριοτήτων να αλληλεπιδρά με το παρεχόμενο υλικό, να παρέχει αλλά και να δέχεται μηνύματα. Η εμπλοκή του εκπαιδευτικού ως ενός ακόμα παράγοντα της διδακτικής και μαθησιακής διαδικασίας διευρύνει το πλαίσιο δράσης και αλληλεπίδρασης του μαθητή με το περιβάλλον του και τον κάνει περισσότερο επικοινωνιακό.

β) Αρχή της βιωματικότητας: Επιδιώκεται να παραπέμπεται ο μαθητής στην εξεύρεση και μελέτη στοιχείων, τα οποία σχετίζονται με τα βιώματά του καθώς και με θέματα σύγχρονα, βάσει της αρχής της εγγύτητας στη ζωή. Για παράδειγμα, στην προτεινόμενη εδώ διαθεματική δραστηριότητα ο μαθητής ασχολείται με το θέμα του αθλητισμού. Το θέμα αυτό είναι σύγχρονο, απασχολεί τον άνθρωπο της εποχής μας, αποτελεί χώρο ενδιαφέροντος και ενασχόλησης για πολλούς ανθρώπους και οι γνώσεις που θα αποκτήσει ο μαθητής στο σχολείο θα του χρησιμεύσουν για την κοινωνική του ένταξη. Με τον τρόπο αυτό το σχολείο δεν είναι αποκομμένο και απομακρυσμένο από την καθημερινή ζωή, αλλά στοχεύει σ' αυτήν και εμπνέεται από αυτήν.

γ) Αρχές της αυτενέργειας και της συνεργασίας: Συμπληρώνοντας η μία την άλλη οι αρχές αυτές υπηρετούνται βάσει των προτεινόμενων διαδικασιών. Ο μαθητής μπορεί να επεξεργαστεί μόνος του τα στοιχεία που του παρέχονται και να πραγματοποιήσει μεμονωμένα τις προτεινόμενες δραστηριότητες. Ωστόσο, μπορεί να τις υλοποιήσει και μέσω της ένταξής του σε μία ομάδα, όπως προτείνεται στο πλαίσιο των φύλλων εργασίας, ασκούμενος έτσι στις αρχές της ανταλλαγής απόψεων, συνεργασίας και αλληλεγγύης.

δ) Η έννοια της ενθάρρυνσης: Ο μαθητής ενθαρρύνεται συνεχώς κατά τη μαθησιακή διαδικασία. Συγκεκριμένα, αξιοποιούνται οι έννοιες της αυτοενίσχυσης και αυτοαξιολόγησης, καθώς ο μαθητής ενημερώνεται αμέσως για το αποτέλεσμα της προσπάθειάς του και μπορεί είτε να συνεχίσει την προσπάθειά του, ως αμοιβή, είτε να προσπαθήσει πάλι να βρει τη ζητούμενη, σωστή αντίδραση.

ε) Η αρχή της αξιοποίησης του λάθους: Σε κάθε λανθασμένη προσπάθεια του μαθητή, το «λάθος» του λειτουργεί ανατροφοδοτικά. Ο μαθητής ενημερώνεται για τη μη αναμενόμενη εκδήλωση αντίδρασής του, επισημαίνεται το «πού» και «γιατί» του λάθους του και καθοδηγείται, βάσει οδηγιών, στην αποδεκτή αντίδραση. Ας σημειωθεί εδώ πως μετά από ενδεχόμενη τρίτη αποτυχημένη προσπάθεια του μαθητή να ανταποκριθεί στην εντολή που του παρέχεται, παρουσιάζεται η σωστή αντίδραση. Και τούτο συμβαίνει για λόγους εξοικονόμησης χρόνου αλλά και υποβοήθησης του μαθητή, ο οποίος μπορεί να είναι συναισθηματικά φορτισμένος και να κωλύεται ως προς την εκδήλωση της σωστής αντίδρασης.

στ) Η αρχή της εποπτείας: το προσφερόμενο διδακτικό υλικό προσελκύει το ενδιαφέρον των μαθητών μέσω των εικόνων, των χρωμάτων, της γρήγορης εναλλαγής των στοιχείων κ.ά και με τον τρόπο αυτό μπορεί να κεντρίσει ευκολότερα την προσοχή των μαθητών.

ζ) Ο σεβασμός της κάθετης αλλά και οριζόντιας διάταξης της ύλης: Οι προτεινόμενες εδώ θεματικές και διαθεματικές δραστηριότητες συνδυάζουν τόσο στοιχεία διαφορετικών μαθημάτων της ίδιας τάξης

(διαθεματική δραστηριότητα συνδυασμού στοιχείων των Ομηρικών Επών και της Φυσικής Αγωγής), όσο και στοιχεία του ίδιου μαθήματος διαφορετικών τάξεων (δυνατότητα συγκριτικής μελέτης στοιχείων της Ιλιάδας και της Οδύσσειας).

η) Η αρχή της ολιστικής θεώρησης της γνώσης: Το παρεχόμενο διδακτικό υλικό δίνει την ευκαιρία στο μαθητή να δει το εκάστοτε μελετώμενο αντικείμενο από διάφορες και διαφορετικές οπτικές γωνίες. Για παράδειγμα, θα έχει τη δυνατότητα να δει και να μελετήσει το θέμα της παρομοίωσης μέσα από ένα σύγχρονο λογοτεχνικό κείμενο και να προβεί σε συγκριτική αντιπαράθεση του ανάλογου ομηρικού φαινομένου με αυτό.

2. Πληροφορίες για το λογισμικό – οδηγίες

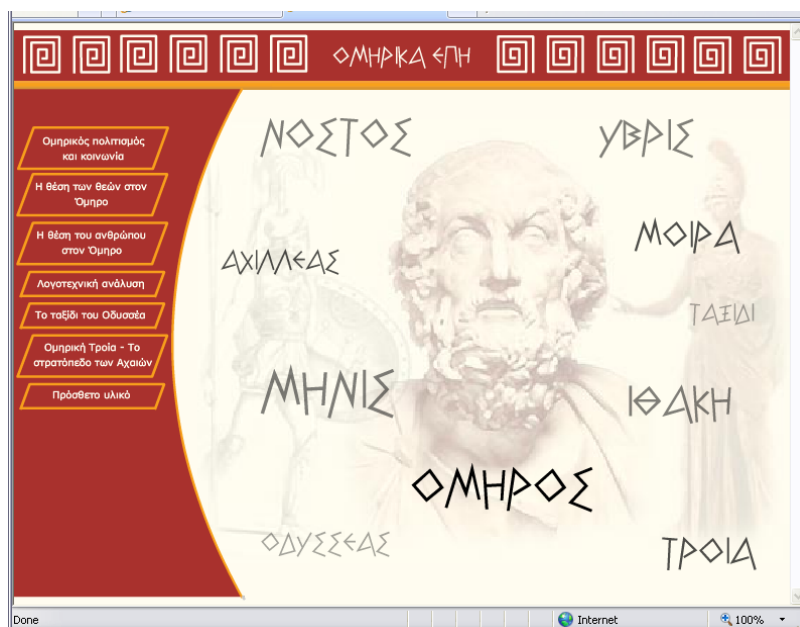
2.1 Αρχική Σελίδα – Πρώτη φορά χρήσης του λογισμικού

Η πρώτη σελίδα του λογισμικού περιλαμβάνει το κεντρικό μενού με τις θεματικές ενότητες και υποενότητες που αναπτύχθηκαν. Με κλικ σε καθεμία από τις ενότητες, ο χρήστης οδηγείται στο περιεχόμενό της. Σημειώνεται ότι το λογισμικό αναπτύχθηκε με τη μορφή ιστοσελίδων γιατί αποτελούσε μέρος των προδιαγραφών της. Επίσης, είναι σχεδιασμένο για να εκτελείται από web server. Εναλλακτικά, μπορείτε να το εκτελείτε από cd rom ή τον σκληρό δίσκο του υπολογιστή σας. Στη δεύτερη περίπτωση, που εκτελείται το λογισμικό από cd rom ή τον σκληρό δίσκο του υπολογιστή σας, ορισμένες λειτουργίες, όπως η σύνδεση με εξωτερικά links, μπορεί να μην εκτελούνται, αλλά αυτό εξαρτάται από τις ρυθμίσεις ασφαλείας που έχει ο internet explorer σε κάθε υπολογιστή. Για τις διαδραστικές ασκήσεις και τις παρουσιάσεις χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα Macromedia Flash MX. Αν δεν είναι εγκατεστημένος ο Macromedia Flash Player στο υπολογιστή σας, επισκεφθείτε τη ιστοσελίδα

<http://www.adobe.com/> και στη συνέχεια πατήστε. Αυτή η διαδικασία θα γίνει μία μόνο φορά, αν χρειαστεί. Αν δεν είναι δυνατόν να κατεβάσετε τον Flash Player από το διαδίκτυο, μπορείτε να εγκαταστήσετε την έκδοση που δίνεται μέσα στο Cd rom.

Η ελάχιστη απαιτούμενη ανάλυση οθόνης είναι **800X600 pixels**.

2.2 Θεματικές ενότητες

Το υλικό, που αποτελεί αντικείμενο επεξεργασίας από το λογισμικό, είναι καταχωρισμένο με βάση θεματικές ενότητες και όχι με βάση τις διδακτικές ενότητες των σχολικών εγχειριδίων ή τη διάκριση ανά Έπος. Με τον τρόπο αυτό θεωρούμε ότι διευκολύνονται η κάθετη και οριζόντια διασύνδεση των επών και αποφεύγεται μία δομή, που θα θύμιζε τη σειριακή μορφή των σχολικών εγχειριδίων. Επιπρόσθετα, το λογισμικό έχει στόχο να προσεγγίσει ολιστικά τα δύο έπη και η δομή αυτή συνεπικουρεί προς αυτή την επιλογή.

Συνοπτικά, οι θεματικές ενότητες, που καλύπτει το παρόν λογισμικό, είναι οι εξής:

Θεματικές ενότητες	Υποενότητες	Έπος + Ραψωδία
Ομηρικός πολιτισμός και κοινωνία		
	Αθλητικοί αγώνες	Ιλιάδα – Οδύσσεια
	Ταφικά έθιμα	Ιλιάδα – Οδύσσεια
	Γεύματα	Ιλιάδα – Οδύσσεια
	Η ασπίδα του Αχιλλέα	Ιλιάδα
	Η καθημερινή ζωή	Ιλιάδα – Οδύσσεια
Θεματικές ενότητες	Υποενότητες	Έπος + Ραψωδία
Η θέση των θεών στον Όμηρο		
	Ανθρωπομορφισμός - ο ρόλος των θεών	Ιλιάδα – Οδύσσεια
	Τα συμβούλια των θεών	Ιλιάδα – Οδύσσεια
Η θέση του ανθρώπου στον Όμηρο		
	Νόστος	Ιλιάδα – Οδύσσεια
	Μήνις- Ύβρις	Ιλιάδα – Οδύσσεια
	Η θέση της γυναίκας	Ιλιάδα – Οδύσσεια
	Ηρωικό ιδεώδες	Ιλιάδα – Οδύσσεια
Λογοτεχνική Ανάλυση		
	Ομηρική παρομοίωση	Ιλιάδα – Οδύσσεια
	Αναγνώριση προσώπων	Ιλιάδα – Οδύσσεια
Το ταξίδι του Οδυσσέα		Οδύσσεια
Ομηρική Τροία – Το στρατόπεδο των Αχαιών		Ιλιάδα
Πρόσθετο υλικό		
	Σύνδεσμοι	
	Εικαστικό υλικό	
	Παράλληλα Κείμενα	
	Γλωσσάριο	

2.3. Δομή των θεματικών ενότητων – Πλοήγηση

Οι θεματικές ενότητες του λογισμικού αναπτύσσονται με την ίδια δομή, όπως φαίνεται παρακάτω:

Επιλογή επιστροφής στην αρχική οθόνη

Πληροφορίες: Περιλαμβάνονται εισαγωγικές πληροφορίες, σχετικές με τη θεματική της ενότητας σε κειμενική μορφή.

Παράλληλα Κείμενα: περιλαμβάνονται παράλληλα κείμενα, σχετικά με τη θεματική της ενότητας

Δραστηριότητες: περιλαμβάνονται δραστηριότητες ή ασκήσεις κλειστού τύπου, με ανατροφοδότηση.

Αναπαραστάσεις: εποπτική παρουσίαση των θεωρητικών θέσεων, των γεγονότων, ή των προσώπων που συνδέονται με την ενότητα.

Εικαστικό υλικό: Περιλαμβάνεται εικαστικό υλικό που σχετίζεται με την ενότητα ή με τα εκπαιδευτικά σενάρια, που αναπτύσσονται στο φύλλο εργασίας.

Σύνδεσμοι: περιλαμβάνεται κατάλογος ηλεκτρονικών διευθύνσεων, που σχετίζονται με την ενότητα ή με τα εκπαιδευτικά σενάρια, που αναπτύσσονται στο φύλλο εργασίας.

Φύλλα εργασίας: Φύλλα εργασίας σε εκτυπώσιμη μορφή.

Σημειώνεται ότι για όσες θεματικές ενότητες μία κατηγορία δεν είναι ενεργή, αυτή εμφανίζεται με «απενεργοποιημένη» επιλογή (γκρίζο χρώμα).

Στην πρώτη σελίδα μελέτης κάθε θεματικής ενότητας υπάρχει, σε ρόλο «Προοργανωτή», ένα σύντομο κείμενο, όπου παρατίθενται οι διδακτικοί στόχοι της.

2.4 Περιεχόμενα θεματικών ενότητων

Τα περιεχόμενα των έξι πρώτων θεματικών ενότητων δομούνται σε οκτώ κατηγορίες, οι οποίες βρίσκονται συνεχώς στη διάθεση του χρήστη. Οι κατηγορίες αυτές, κοινές για όλες τις θεματικές ενότητες, είναι οι εξής:

Πληροφορίες: Σ' αυτήν την κατηγορία υπάρχουν γενικές πληροφορίες, σχετικές με τη θεματική, που περιλαμβάνει η κάθε ενότητα. Ας σημειωθεί εδώ ότι το πληροφοριακό υλικό, που παρατίθεται εδώ, είναι σύντομο και περιεκτικό, ώστε να μην μετατραπεί το λογισμικό σε ηλεκτρονικό βιβλίο, αλλά να έχουν ο μαθητής και ο εκπαιδευτικός τη δυνατότητα της γρήγορης πρόσβασης σε στοιχεία βοηθητικά της ερμηνευτικής προσέγγισης της υπό μελέτη θεματικής ενότητας.

Τα στοιχεία της κατηγορίας αυτής αξιοποιούνται από τον εκπαιδευτικό τόσο στο επίπεδο της ενημέρωσης των μαθητών, όσο και στο επίπεδο της άντλησης στοιχείων, χρήσιμων για την ολοκλήρωση των εκάστοτε δραστηριοτήτων και των φύλλων εργασίας.

Παράλληλα Κείμενα: Περιλαμβάνονται παράλληλα κείμενα, καταχωρισμένα σε υποενότητες διακεκριμένες συνήθως με βάση τη χρονολόγηση των κειμένων και σε έκταση ιδιαίτερα προσεγγμένη, ώστε να μην υποκαθίσταται το σχολικό ή όποιο άλλο εγχειρίδιο.

Τα κείμενα αυτά έχουν αντληθεί από έγκυρες και έγκριτες πηγές και αξιοποιούνται για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και των φύλλων εργασίας.

Δραστηριότητες: Εδώ συγκαταλέγονται δραστηριότητες ή ασκήσεις κλειστού τύπου, με στόχο να εμπεδώσουν οι μαθητές το περιεχόμενο της ενότητας, αλλά και να προσεγγίσουν τη γνώση με παιγνιώδη, κάποιες φορές, χαρακτήρα.

Ο χαρακτήρας των δραστηριοτήτων αυτών είναι διαδραστικός, δημιουργικός, ευχάριστος και συχνά στοχεύει μεταξύ άλλων στην καλλιέργεια της κριτικής και δημιουργικής σκέψης των μαθητών.

Να σημειωθεί εδώ ότι για κάθε δραστηριότητα προτείνεται λύση στους μαθητές, η οποία όμως ενεργοποιείται, αφού έχουν γίνει 3 προσπάθειες επίλυσής της. Επίσης, πολλές δραστηριότητες διασπώνται σε περισσότερες από μία οθόνες, η οποία ενεργοποιείται κάνοντας κλικ στο βελάκι.

Αναπαραστάσεις: Εδώ βρίσκουμε εποπτική παρουσίαση των θεωρητικών θέσεων, των γεγονότων ή των προσώπων, που συνδέονται με την ενότητα.

Ο στόχος της κατηγορίας αυτής είναι η ευχάριστη παρουσίαση της θεωρίας, ώστε ο μαθητής να προσεγγίζει οπτικοακουσικά την εκάστοτε μελετώμενη ενότητα και να υποβοηθείται η διαδικασία της εμπεδωσης.

Εικαστικό υλικό: Στη σελίδα αυτή δίνεται εικαστικό υλικό, σχετικό με την ενότητα. Το υλικό αυτό, όπου είναι μεγάλο ποσοτικά και δύσκολο στην επεξεργασία του από την πλευρά του μαθητή, είναι καταχωρισμένο σε υποενότητες, οι οποίες διακρίνονται με κριτήρια ανάλογου του χαρακτήρα της εκάστοτε θεματικής ενότητας. Για παράδειγμα, στη θεματική ενότητα με τίτλο: «Το ταξίδι του Οδυσσέα» το εικαστικό υλικό έχει δομηθεί με βάση τους σταθμούς του ταξιδιού του ήρωα, αλλά και τις ανάγκες των προτεινόμενων εδώ φύλλων εργασίας.

Το υλικό αυτό συχνά αξιοποιείται στο επίπεδο της συμπλήρωσης των αντίστοιχων φύλλων εργασίας της κάθε θεματικής ενότητας.

Σύνδεσμοι: Εδώ περιλαμβάνεται κατάλογος έγκυρων και έγκριτων ηλεκτρονικών διευθύνσεων, που οδηγούν σε μη κερδοσκοπικούς δικτυακούς τόπους, όπου ο μαθητής ή ο εκπαιδευτικός θα εντοπίσουν υλικό για το υπό μελέτη κεφάλαιο και κυρίως για τη συμπλήρωση των φύλλων εργασίας.

Σημειώνεται ότι η πρόταση εκ μέρους του λογισμικού των εκάστοτε ηλεκτρονικών διευθύνσεων δεν αποτελεί δέσμευση για τον εκπαιδευτικό, εφόσον αυτός είναι που γνωρίζει τις ανάγκες και τις δυνατότητες της τάξης του και γι'αυτό μπορεί να προτείνει στους μαθητές, τόσο την πλοήγηση στο διαδίκτυο, με σκοπό την ανεύρεση και άλλων σχετικών ιστοσελίδων, όσο και κάποιες ιστοσελίδες, τις οποίες ο ίδιος έχει αναζητήσει και τις θεωρεί κατάλληλες.

Φύλλα εργασίας: Περιλαμβάνουν εκτυπωσιμο υλικό, που καθοδηγεί το μαθητή ή την ομάδα μαθητών σε συγκεκριμένες δραστηριότητες. Επισημαίνεται εδώ ότι τα φύλλα εργασίας, ως τομέας δραστηριοποίησης του μαθητή, συμβάλλουν στη συνδυαστική χρήση του λογισμικού με το χαρτί και το μολύβι. Πρόκειται, ουσιαστικά, για πορεία εργασίας του μαθητή, που παρέχεται ενδεικτικά λειτουργώντας ως πρότυπο για τον εκπαιδευτικό, ο οποίος μπορεί να χειριστεί και διαφορετικά από τον εδώ προτεινόμενο τρόπο το υλικό της ιστοσελίδας.

Τα φύλλα εργασίας έχουν ως έναν από τους γενικότερους σκοπούς να καλλιεργήσουν την κριτική και δημιουργική σκέψη του μαθητή. Γι' αυτό και δεν προτείνεται από εμάς «λύση» ή «απάντηση» σε όσες από τις φάσεις επεξεργασίας τους έχουν χαρακτήρα «ανοιχτού τύπου» ερώτησης και ζητούν από τους μαθητές να διατυπώσουν προσωπική άποψη, να παράξουν κείμενο ή να επεξεργαστούν δεδομένα που αναζητούν και καταγράφουν, γιατί περιορίζεται έτσι, κατά τη γνώμη μας, η προσωπική βούληση και δράση του μαθητή. Τα στάδια αυτά των φύλλων εργασίας ο φιλόλογος θα τα επεξεργαστεί σε συνεργασία με τους μαθητές, επιδιώκοντας την καλλιέργεια της σκέψης τους και την τεκμηρίωση των απόψεών τους.

Ωστόσο, για ορισμένες από τις φάσεις κάποιων φύλλων εργασίας, οι οποίες έχουν το χαρακτήρα των ερωτήσεων «κλειστού τύπου», παραθέτουμε εδώ τις θεωρούμενες ως σωστές απαντήσεις προκειμένου να εξοικονομηθεί διδακτικός χρόνος από την πλευρά του καθηγητή.

ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΥΛΙΚΟ

Η έβδομη θεματική ενότητα, υπό τον τίτλο «Πρόσθετο υλικό», περιλαμβάνει τέσσερις υποκατηγορίες, οι οποίες περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

Σύνδεσμοι: Στην υποκατηγορία αυτή βρίσκονται συγκεντρωμένες όλες οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις του λογισμικού, οι οποίες είναι κατανεμημένες ανά θεματική ενότητα.

Εικαστικό υλικό: Στην υποκατηγορία αυτή βρίσκεται συγκεντρωμένο όλο το εικαστικό υλικό, που περιλαμβάνεται στο λογισμικό. Το υλικό αυτό είναι κατανεμημένο σε έξι κατηγορίες: Ζωγραφική, Γλυπτική, Χαλκογραφία, Αγγειογραφία-Αγγειοπλαστική, Χάρτες – Σκιτσογραφία, Φωτογραφίες – Άλλο εικαστικό υλικό, ανάλογα με το είδος στο οποίο ανήκει το εικαστικό υλικό, που αξιοποιεί το λογισμικό.

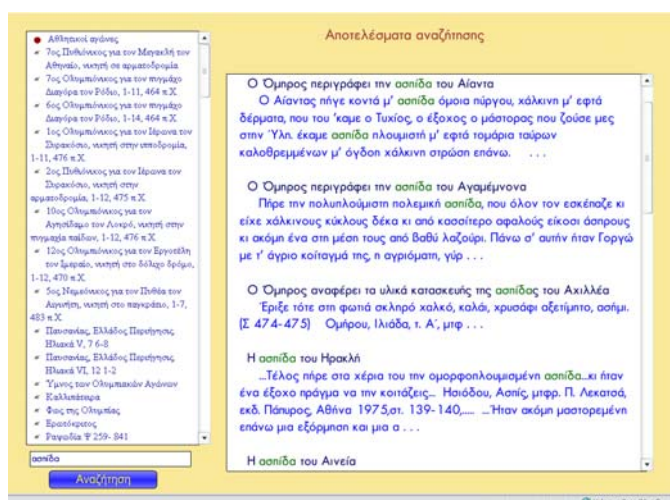
Στο εσωτερικό της καθεμιάς από τις έξι αυτές κατηγορίες ο μαθητής βρίσκει το εικαστικό υλικό του υλικού κατανεμημένο ανά γνωστική ενότητα. Για παράδειγμα, ανοίγοντας την κατηγορία της Ζωγραφικής μπορεί να δει πόσα και ποια έργα της κατηγορίας «Η θέση της γυναίκας» ανήκουν εδώ.

Η συλλογιστική του τρόπου αυτού της ταξινόμησης υιοθετήθηκε, ώστε να δίνει τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να αξιοποιήσει και με διαφορετικό τρόπο το εικαστικό υλικό, όπως, για παράδειγμα, μελετώντας ιδιαίτερα την κατηγορία της Ζωγραφικής και ανιχνεύοντας εκεί τεχνотροπίες των καλλιτεχνών.

Παράλληλα Κείμενα: Στην υποκατηγορία αυτή βρίσκονται συγκεντρωμένα όλα τα Παράλληλα Κείμενα του λογισμικού.

Ο μαθητής μπορεί να εντοπίσει και να μελετήσει όποιο κείμενο επιθυμεί, εφόσον οι τίτλοι τους είναι κατηγοριοποιημένοι σε μία κάθετη στήλη ανά θεματική ενότητα, στην οποία ανήκουν. Επιλέγοντας το κείμενο που επιθυμεί στην αριστερή στήλη, εμφανίζεται στην οθόνη του, σ' ένα πλαίσιο δεξιά της κάθετης στήλης, το επιλεγμένο κείμενο.

Παράλληλα, ο μαθητής έχει στη διάθεσή του ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο αναζήτησης των κειμένων με βάση λέξεις-κλειδιά. Αυτό επιτυγχάνεται με την αξιοποίηση ενός πλαισίου, που υπάρχει κάτω από την κάθετη στήλη κατηγοριοποίησης των τίτλων των κειμένων. Εκεί ο μαθητής μπορεί να τοποθετήσει μία λέξη-κλειδί, για παράδειγμα «ασπίδα», και πατώντας την ένδειξη «Αναζήτηση» να του παρουσιαστούν στο πλαίσιο δεξιά όλα τα κείμενα, στα οποία συναντάται η λέξη αυτή.

Αξιοποιώντας αυτό το εργαλείο εξοικονομείται διδακτικός χρόνος, ο μαθητής και ο καθηγητής εντοπίζουν αυτό ακριβώς που αναζητούν χωρίς να εμπλέκουν πληροφορίες, που δεν είναι χρήσιμες, και, επιπλέον, θα μπορούσε να οργανωθεί, βάσει αυτού, οποιαδήποτε επιπλέον δραστηριότητα γλωσσικού ή μη χαρακτήρα.

Γλωσσάριο: Στην υποκατηγορία αυτή βρίσκονται συγκεντρωμένες κάποιες λέξεις – κλειδιά των γνωστικών ενοτήτων, που έχουν μελετηθεί, κατανεμημένες αλφαβητικά. Πρόκειται, ουσιαστικά, για ένα μικρό λεξικό του λογισμικού, με τη βοήθεια του οποίου, καθηγητής και μαθητής μπορούν να έχουν ένα σύντομο ορισμό εννοιών και φαινομένων, αλλά και ένα σύντομο «δελτίο ταυτότητας» των κυριοτέρων προσώπων των δύο επών.

3. Παρουσίαση ενοτήτων

3.1 Αθλητικοί αγώνες

Διδακτικοί στόχοι	Στη θεματική αυτή ενότητα οι μαθητές μπορούν: α) Να ενημερωθούν για τη διαχρονική εξέλιξη των αγώνων, αλλά και των αγωνισμάτων, για τα έπαθλα των αγώνων, καθώς και τη σχέση του αθλητισμού με την ποίηση, τους αριθμούς, την τέχνη, αλλά και με κάποιες κοινωνικές ομάδες. β) Να υλοποιήσουν δραστηριότητες και εργασίες, που θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν καλύτερα τις νέες έννοιες.
Έπος: Ραψωδία/ες:	Ιλιάδα-Οδύσσεια Ιλιάδα ραψωδία Ψ, Οδύσσεια ραψωδία θ
Θεματικός χαρακτήρας:	ΝΑΙ
Διαθεματικός χαρακτήρας:	ΝΑΙ
Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:	Χώρος-Χρόνος, Πολιτισμός, Αθλητισμός, Σύστημα, Εξέλιξη, Άτομο-Σύνολο.
Προεκτάσεις:	Ιστορία, Γλώσσα, Λογοτεχνία, Φυσική Αγωγή, Αισθητική Αγωγή, Γεωγραφία, Πληροφορική, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, Μαθηματικά.

Διδακτικές οδηγίες - Διευκρινήσεις

Για τα Φύλλα Εργασίας προτείνονται ενδεικτικά κάποιες οδηγίες για την αξιοποίησή τους, ώστε να υπάρξει θεματική ή διαθεματική αξιοποίηση του ομηρικού κειμένου. Είναι απολύτως κατανοητό ότι δεν επαρκεί ο προβλεπόμενος διδακτικός χρόνος για να αξιοποιηθούν όλες οι προτεινόμενες δραστηριότητες, ούτε άλλωστε αυτό αποτελεί και τον σκοπό της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η δυνατότητα αξιοποίησης των προτεινόμενων δραστηριοτήτων έγκειται στην κρίση του διδάσκοντος. Παρακάτω προτείνονται ορισμένες ερμηνευτικές προεκτάσεις που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο εκπαιδευτικός, στα πλαίσια της συνεργασίας του με τους μαθητές.

Προτεινόμενες απαντήσεις στα φύλλα εργασίας

1^ο φύλλο

Το 1^ο φύλλο εργασίας μπορεί να αποτελέσει στα χέρια του διδάσκοντος αφορμή για ομαδική ή ατομική εργασία. Η μορφή με την οποία δίνεται είναι ενδεικτική.

Δραστηριότητα 1

Ο μαθητής θα πρέπει να συμπληρώσει τον πίνακα με βάση το κείμενο της Ιλιάδας που βρίσκεται στα παράλληλα κείμενα.

Αγώνες	Έπαθλα	Αγωνιστές	Αριθμοί στίχων
Αρματοδρομία	Τρίποδας-γυναίκα, φοράδα, λεβέτι, δύο τάλαντα χρυσού, άκαυτη φιάλη	Διομήδης, Αντίλοχος, Μενέλαος, Μηριόνης, Εύμηλος, Νέστορας αριστίδην	394
Πυγμαχία	Ημίονος, ποτήρι δίκουπο	Επειός, Ευρύαλος	47
Πάλη	Τρίποδας, γυναίκα	Αίαντας –Οδυσσεάς	40
Δρόμος	Κρατήρας, μεγάλο βόδι, μισό τάλαντο	Οδυσσεάς, Αίαντας ο Λοκρός, Αντίλοχος	62
Οπλομαχία	Ξίφος, όπλα Σαρπηδόνα	Διομήδης, Αίαντας	24
Δισκοβολία	Δίσκος Ηετίωνα	Πολυποίτης, οι άλλοι τρεις αγωνιστές δεν πήραν βραβείο	24
Τοξοβολία	Δέκα αμφίστομοι πέλεκεις, δέκα μονόστομοι πέλεκεις	Μηριόνης, Τεύκρος	33
Ακόντιο	Λεβέτι άκαυτο, δόρυ	Αγαμέμνονας αριστίδην, Μηριόνης αριστίδην	3 (επειδή δεν πραγματοποιήθηκε)

Δραστηριότητα 2

Αφού συμπληρώσει τον πίνακα της πρώτης δραστηριότητας θα πρέπει να συντάξει ένα σχετικά σύντομο κείμενο, όπου θα πρέπει με την καθοδήγηση του διδάσκοντος να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο Όμηρος αφιερώνει περισσότερους στίχους στο άθλημα της αρματοδρομίας, σύνολο 394 στίχους, διότι ήταν το πιο δημοφιλές. Καλό θα είναι να προηγηθεί μετά τη συμπλήρωση του πίνακα της πρώτης δραστηριότητας μια συζήτηση σχετικά με τα συμπεράσματα που προκύπτουν και στη συνέχεια ο διδάσκων να ελέγξει την ικανότητα παραγωγής γραπτού λόγου, καθώς και τη δυνατότητα έκφρασης των μαθητών.

Δραστηριότητα 3

Η τρίτη δραστηριότητα μπορεί να πραγματοποιηθεί και μέσα από ομάδες.

Αμφίστομος: αμφί+στόμιο, αμφιταλαντεύομαι, αμφίθυμος, αμφίρροπος, αμφίπλευρος, αμφισημία

Ημίονος: ημί+όνος, ημίμετρο, ημιθανής, ημίφως, ημισέληνος, ημίωρο

Λέβητας: ο λέβητας του καυστήρα

Τρίποδας: ο τρίποδας μιας φωτογραφικής μηχανής

Κρατήρας: Χάλκινος κρατήρας με κρασί / ο κρατήρας του ηφαιστείου

2^ο φύλλο

Το δεύτερο φύλλο εργασίας μπορεί να αξιοποιηθεί σε ομαδοσυνεργατικές μορφές μάθησης.

Ενδεικτικές απαντήσεις:

Δραστηριότητα 1

Οι μαθητές επισκέπτονται τον ιστότοπο της IAAF και βρίσκουν τα παγκόσμια ρεκόρ.

Ενδεικτικά:

200 μ. ανδρών 19.32
200 μ. γυναικών 21.34
400 μ. ανδρών 43.18
400 μ. γυναικών 47.60
800 μ. ανδρών 1.41.11
800 μ. γυναικών 1.53.28
1.500 ανδρών 3.26.00

Δραστηριότητα 2

Υπολογίστε με πόση ταχύτητα τρέχει ένας σημερινός αθλητής του στίβου το «στάδιον», τον «δίαυλο», τον «ίππιο», τα «Ηραία» και τον «δόλιχο».

ΑΡΧΑΙΑ ΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ	ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ	ΡΕΚΟΡ	ΤΑΧΥΤΗΤΑ (χλμ. ανά ώρα)
Στάδιον	200 μέτρα	19.32	37,26
Δίαυλος	400 μέτρα	43.18	33,34
Ίππιος	800 μέτρα	1.41.11	28,48
Δόλιχος	1.500 μέτρα	3.26.00	26,21
Ηραία	200 μέτρα γυναικών	21.34	33,73

3^ο φύλλο

Α΄ ομάδα:

ΔΡΟΜΟΣ		
	ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ	ΣΗΜΕΡΑ
ΚΑΝΟΝΕΣ	Οι αθλητές δεν επιτρεπόταν να εμποδίζουν τους αντιπάλους τους σπρώχνοντάς τους ή συγκρατώντας τους και απαγορευόταν επίσης η δωροδοκία.	Παρόμοιοι κανόνες
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΤΩΝ	Αρχικά φορούσαν ένα κομμάτι ύφασμα γύρω από τη μέση τους. Αργότερα, αυτό εγκαταλείφθηκε και οι αθλητές έτρεχαν εντελώς γυμνοί. Μόνη εξαίρεση ήταν ο οπλίτης δρόμος, στον οποίο οι αθλητές φορούσαν κράνος και κνημίδες και κρατούσαν ασπίδες. Ωστόσο, τον 5ο αι. π.Χ. καταργήθηκαν οι κνημίδες και μετά τον 4ο αι. π.Χ. και το κράνος, οπότε οι δρομείς έτρεχαν μόνο με τη βαριά ξύλινη, επενδυμένη με χαλκό, ασπίδα.	Ειδικές αθλητικές φόρμες και κατάλληλα αθλητικά παπούτσια για καλύτερες επιδόσεις

ΠΑΛΗ		
	ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ	ΣΗΜΕΡΑ
ΚΑΝΟΝΕΣ	Επιτρέπονταν οι τρικλοποδιές και οι λαβές, ανεξάρτητα από το πόσο επικίνδυνες και βίαιες μπορεί να ήταν, όπως για παράδειγμα το άμμα (πίσισμο σε κόμπο), το άγχειν (αποπνιγμός), το ράσσειν (πτώση στο έδαφος), το τραχηλίζειν (λαβή από τον τράχηλο), το διαλαμβάνειν (λαβή από τη μέση) κλπ. Ωστόσο, τα χτυπήματα δεν επιτρέπονταν, όπως και τα δαγκώματα, καθώς και ο αγώνας έξω από τα όρια του σκάμματος.	Οι κανόνες διαφοροποιούνται ανάλογα με τα είδη της πάλης. Συγκεκριμένα, στην ελληνορωμαϊκή πάλη απαγορεύεται ρητά το κράτημα του αντιπάλου κάτω από τον γοφό, οι τρικλοποδιές και η ενεργή χρησιμοποίηση των ποδιών στην εκτέλεση κάθε ενέργειας. Στην ελευθέρα πάλη αντίθετα επιτρέπεται το κράτημα του αντιπάλου από τα πόδια, η τρικλοποδιά και η χρησιμοποίηση των ποδιών στην εκτέλεση κάθε ενέργειας. - Στη γυναικεία πάλη οι λαβές διπλά κλειδιά (DOUBLE NELSON) απαγορεύονται. - Η φολκλорική πάλη που εξασκείται σε όλες τις χώρες του κόσμου υπόκειται σε ειδικούς κανονισμούς όπου εξασκείται.

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΤΩΝ	Οι παλαιστές συνήθιζαν να αλείφουν με λάδι ελιάς το σώμα τους πριν τον αγώνα και τις περισσότερες φορές αγωνίζονταν γυμνοί.	Φορούν ειδικές φόρμες
--------------------	---	-----------------------

ΠΥΓΜΑΧΙΑ		
	ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ	ΣΗΜΕΡΑ
ΚΑΝΟΝΕΣ	Δεν επιτρέπονταν οι λαβές, τα χτυπήματα στα γεννητικά όργανα, η ενίσχυση των ιμάντων με πρόσθετα στρώματα λωρίδων και η χρήση λωρίδων από χοιρόδερμα. Οι διαιτητές εξέταζαν τις λωρίδες πριν από κάθε αγώνα. Κατά τη διάρκεια της προπόνησης οι πυγμάχοι προστάτευαν τα αυτιά τους φορώντας ένα δερμάτινο κάλυμμα, τις αμφωτίδες ή επωτίδες.	Παρόμοιοι κανόνες
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΤΩΝ	Οι πυγμάχοι -ήδη από τα ομηρικά χρόνια έως και τον 5ο αι. π.Χ.- τύλιγαν στα χέρια ιμάντες, τα στρόφια ή μειλίχαι. Ήταν λωρίδες από μαλακό δέρμα βοδιού, μήκους 3 μ. περίπου, τις οποίες και άλειφαν με λάδι ή λίπος για να διατηρούνται μαλακές. Τύλιγαν τους ιμάντες γύρω από τις πρώτες κλειδώσεις των δαχτύλων και μετά τους περνούσαν διαγώνια, από την παλάμη μέχρι το πάνω μέρος του χεριού, αφήνοντας τον αντίχειρα ακάλυπτο. Στη συνέχεια, τους έδεναν γύρω από τον καρπό ή ψηλά στο βραχίονα με μια θηλιά. Τον 4ο αι. π.Χ. οι ιμάντες που κάλυπταν την πρώτη φάλαγγα των δακτύλων ενισχύθηκαν με σκληρότερο δέρμα εξωτερικά και μαλλί εσωτερικά (σφαίραι) και χρησιμοποιούνταν περισσότερο στην προπόνηση. Από τον 4ο αι. π.Χ. έως και το 2ο αι. π.Χ., οι πυγμάχοι άρχισαν να φορούν ένα είδος γαντιού που αποτελούνταν από δερμάτινες λωρίδες τυλιγμένες εκ των προτέρων, τους οξείς ιμάντες.	Πέρα από τα ειδικά γάντια φορούν και ειδική προστατευτική κάσκα στο κεφάλι για την αποφυγή τραυματισμών

ΑΚΟΝΤΙΟ		
	ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ	ΣΗΜΕΡΑ
ΚΑΝΟΝΕΣ	Οι αθλητές του αγωνίσματος συναγωνίζονταν στον εκηβόλο (βολή σε μήκος) και στο στοχαστικό ακοντισμό (βολή σε προκαθορισμένο στόχο).	Οι αθλητές συναγωνίζονται για το ποιος θα στείλει πιο μακριά το ακόντιο και έχουν συγκεκριμένες προσπάθειες
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΤΩΝ	Οι αθλητές της αρχαίας Ελλάδας προσάρμοζαν την αγκύλη, μια δερμάτινη λωρίδα σαν θηλιά, που δένονταν στο κέντρο βάρους του ακοντίου και όπου ο αθλητής περνούσε το δείκτη και το μέσο δάκτυλο. Κάθε αθλητής έδενε την αγκύλη στο σημείο που τον εξυπηρετούσε περισσότερο.	Δεν υπάρχει η αγκύλη

Β' ομάδα

Να μελετήσετε στην ενότητα «Αθλητικοί Αγώνες» τους σχετικούς συνδέσμους και αφού διερευνήσετε τη θέση της γυναίκας στους αγώνες από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα και να πραγματοποιήσετε τις ακόλουθες δραστηριότητες:

α) Να καταγράψετε τους γυναικείους αγώνες της αρχαιότητας.

Ηραία.....Αγώνες προς τιμήν της θεάς Ήρας που διεξάγονταν στο ιερό της στην ευρύτερη περιοχή των Μυκηνών, στην Πρόσυμνα, οκτώ χιλιόμετρα βορειοανατολικά του Άργους. Τα Ηραία τελούνταν ήδη από τη Γεωμετρική-Αρχαϊκή εποχή, αρχικά κάθε τρία χρόνια και στη συνέχεια κάθε πέντε, στα τέλη Ιουνίου-αρχές Ιουλίου. Οι αγώνες ήταν γυμνικοί (δρόμος, στάδιο, οπλίτης, δόλιχος, πένταθλο), ιππικοί και αρματοδρομίες, καθώς και μουσικοί και δραματικοί. Στους νικητές δινόταν βραβείο ένα στεφάνι μυρτιάς και χάλκινα έπαθλα, όπως ασπίδες, τρίποδες, λέβητες και υδρίες. Εξαιτίας των χάλκινων επάθλων, τα Ηραία ονομάζονταν και "χάλκεος αγών". Την περίοδο του 4ου-3ου αιώνα π.Χ. οι αγώνες ονομάζονταν "Εκατόμβοια", ενώ από τα μέσα του 3ου αιώνα π.Χ. γιορτάζονταν στο Άργος μαζί με τα Νέμεα και αποκαλούνταν "Ηραία τα εν Άργει". Από τον 1ο αιώνα μ.Χ. τα Ηραία αναφέρονται ως "η εξ Άργους ασπίς", από τη χάλκινη ασπίδα-έπαθλο των νικητών, που είχε ιδιαίτερα θρησκευτικό νόημα για την πόλη. Μάλιστα, στην ακρόπολη του Άργους, τη Λάρισα, υπήρχε ιερός οχυρός χώρος με το όνομα Ασπίδα.

Στους Ολυμπιακούς αγώνες οι γυναίκες είχαν δικαίωμα συμμετοχής μόνο ως ιδιοκτήτριες στα ιππικά αγωνίσματα, όπου βραβεύονταν ο ιδιοκτήτης του αλόγου και όχι ο αναβάτης. Χάρη σ' αυτόν το θεσμό, πολλές γυναίκες ανακηρύχθηκαν ολυμπιονίκες. Πρώτη γυναίκα ολυμπιονίκης υπήρξε η Κυνίσκα, κόρη του βασιλιά της Σπάρτης Αρχίδαμου, της οποίας τα άλογα νίκησαν στο τέθριππο (396 π.Χ.). Η Βελεσίχη από τη Μακεδονία, η Τιμαρέτα και η Θεοδότα από την Ηλεία νίκησαν επίσης σε ιππικά αγωνίσματα.

Από τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις:

http://www.fhw.gr/olympics/ancient/gr/otherq_irea.html

<http://www.fhw.gr/Olympics/ancient/gr/204a.html>

β) Να συμβουλευτείτε την ιστοσελίδα:

<http://www.olympics.segas.gr/olympics/gr/athletes/athlete3.asp?id=0> και να φτιάξετε ένα κατάλογο με τις

Ελληνίδες Ολυμπιονίκες των σύγχρονων Ολυμπιακών αγώνων.

ΟΝΟΜΑ	ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ	ΑΓΩΝΙΣΜΑ	ΘΕΣΗ
Πατουλίδου Παρασκευή	Βαρκελώνη 1992	100 μέτρα με εμπόδια	1 ^η χρυσό μετάλλιο
Μανιάνι-Τζερίλη Μιρέλα	Σίδνευ 2000	Ακόντιο	2 ^η αργυρό μετάλλιο
Βλαστού-Σερπιέρι Ιουλία	Παρίσι 1924	ΑΠΛΟΥΣ ΚΥΡΙΩΝ	2 ^η αργυρό μετάλλιο
Μπακογιάννη Νίκη	Ατλάντα 1996	Άλμα εις ύψος	2 ^η αργυρό μετάλλιο
Θάνου Αικατερίνη	Σίδνευ 2000	100 μέτρα	2 ^η αργυρό μετάλλιο
Κελεσιδου Αναστασία	Σίδνευ 2000	Δίσκος	2 ^η αργυρό μετάλλιο

Γ' ομάδα

Να μελετήσετε στην ενότητα «Αθλητικοί Αγώνες» τους σχετικούς συνδέσμους και το σχετικό εικαστικό υλικό και αφού συλλέξετε πληροφορίες για τους Παραολυμπιακούς αγώνες, να πραγματοποιήσετε τις παρακάτω δραστηριότητες:

α) Φτιάξτε έναν κατάλογο με τα αθλήματα των Παραολυμπιακών αγώνων και χωρίστε τα σε ατομικά και ομαδικά.

Ενδεικτικά:

Παραολυμπιακοί Αγώνες	
Ατομικά αθλήματα	Ομαδικά αθλήματα
Αντισφαίριση με αμαξίδιο	Ποδόσφαιρο τυφλών (5x5)
Σκοποβολή	Ποδόσφαιρο (7x7)
Τζούντο τυφλών	Πετοσφαίριση
Σκάκι τυφλών	Rugby με αμαξίδιο
Τοξοβολία	Καλαθοσφαίριση N/A
Ξιφασκία με αμαξίδιο	
Άρση βαρών σε πάγκο	
Επιτραπέζια αντισφαίριση	

3.2 Ταφικά έθιμα

Διδακτικοί στόχοι	Στη θεματική αυτή ενότητα οι μαθητές μπορούν: α) Να ενημερωθούν για τη διαχρονική εξέλιξη των ταφικών εθίμων, για τη σχέση τους με την ποίηση, τη λογοτεχνία, την τέχνη και τη σύνδεσή τους με τη σημερινή εποχή. β) Να υλοποιήσουν δραστηριότητες και εργασίες, που θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν καλύτερα τις νέες έννοιες.
Έπος: Ραψωδία/ες:	Ιλιάδα Ιλιάδα ραψωδία Ψ
Θεματικός χαρακτήρας:	ΝΑΙ
Διαθεματικός χαρακτήρας:	ΝΑΙ
Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:	Χώρος-Χρόνος, Πολιτισμός, Ομοιότητα-Διαφορά, Εξέλιξη, Παράδοση.
Προεκτάσεις:	Ιστορία, Γλώσσα, Λογοτεχνία, Αισθητική Αγωγή, Πληροφορική, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή.

Διδακτικές οδηγίες - Διευκρινήσεις

Οι διευκρινήσεις που δίνονται αφορούν στην πρώτη δραστηριότητα, όπου απαιτείται ειδική γνώση για τη συμπλήρωση των κενών. Θεωρείται δύσκολη για τους μαθητές και απαραίτητη είναι η αρωγή του διδάσκοντος.

Προτεινόμενες απαντήσεις στα φύλλα εργασίας

1^ο φύλλο

1. Να πληκτρολογήσετε την ιστοσελίδα <http://www.komvos.edu.gr>. Επιλέξτε «Λεξικά», κατόπιν «Λεξικά On-Line» και τέλος «Λεξικό της κοινής Νεοελληνικής». Στη θέση «λήμμα» πληκτρολογήστε τις λέξεις **κτέρισμα**, **εκφορά**, **κενοτάφιο**, **λάρνακα** βρείτε τη σημασία τους και πραγματοποιείστε τις παρακάτω δραστηριότητες:

Κτέρισμα: Να σχηματίσετε μια πρόταση με τη λέξη αυτή.

Οι αρχαίοι Έλληνες τοποθετούσαν στους τάφους των νεκρών κτερίσματα.

Εκφορά: Να σχηματίσετε δύο προτάσεις, μια για την κάθε σημασία της.

Η εκφορά αποτελούσε τυπικό μέρος στην ταφή των νεκρών.

Με τη διδασκαλία των γλωσσικών μαθημάτων καλλιεργείται η εκφορά λόγου και σκέψης.

Κενοτάφιο: Να αναλύσετε τη λέξη στα συνθετικά της μέρη και να σχηματίσετε δυο λέξεις με το α' συνθετικό.

κενολόγος

κενόδοξος

Λάρνακα: Να σχηματίσετε μία πρόταση με τη λέξη αυτή.

Τα οστά των βασιλιάδων τοποθετούνταν σε χρυσή λάρνακα.

3.3 Γεύματα

Διδακτικοί στόχοι	Στη θεματική αυτή ενότητα οι μαθητές μπορούν: α) Να ενημερωθούν για τη διαχρονική εξέλιξη των γευμάτων και παράλληλα να δουν μέσα από ευρήματα τα αρχαία σκεύη μαγειρικής, τα συμπόσια, καθώς και τα φαγητά των αρχαίων Ελλήνων. β) Να υλοποιήσουν δραστηριότητες και εργασίες, που θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν καλύτερα τις διατροφικές συνήθειες του λαού μας στη διαχρονική τους εξέλιξη, καθώς και την αξία της υγιεινής διατροφής.
Έπος: Ραψωδία/ες:	Ιλιάδα-Οδύσσεια Ιλιάδα ραψωδία Α, Ψ, Ω Οδύσσεια β, γ, ε, θ, υ
Θεματικός χαρακτήρας:	ΟΧΙ
Διαθεματικός χαρακτήρας:	ΝΑΙ
Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:	Χώρος-Χρόνος, Πολιτισμός, Ομοιότητα-Διαφορά, Εξέλιξη, Σύστημα Παράδοση.
Προεκτάσεις:	Ιστορία, Γλώσσα, Λογοτεχνία, Αισθητική Αγωγή, Οικιακή οικονομία, Γεωγραφία, Πληροφορική, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, Μαθηματικά.

3.4 Η ασπίδα του Αχιλλέα

Διδακτικοί στόχοι	Στη θεματική αυτή ενότητα οι μαθητές μπορούν: α) Να κατανοήσουν καλύτερα το λόγο της αναλυτικής περιγραφής του αμυντικού αυτού όπλου από τον Όμηρο. β) Να μελετήσουν την κατασκευή της ασπίδας του ομηρικού ήρωα και να την αντιπαραβάλουν με άλλες ασπίδες ηρώων. γ) Να ενημερωθούν για εκφράσεις του ομηρικού πολιτισμού, όπως η οπλοποιία και τα έθιμα του γάμου, και να τις προσεγγίσουν τόσο συγχρονικά όσο και διαχρονικά.
Έπος: Ραψωδία/ες:	Ιλιάδα Σ 468-617
Θεματικός χαρακτήρας:	ΝΑΙ
Διαθεματικός χαρακτήρας:	ΝΑΙ
Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:	Πολιτισμός, Μεταβολή, Εξέλιξη, Χώρος – Χρόνος, Άτομο - Κοινωνία
Προεκτάσεις:	Γλώσσα, Ιστορία, Τεχνολογία, Αισθητική Αγωγή, Χημεία, Γεωγραφία

Προτεινόμενες απαντήσεις στα φύλλα εργασίας

1^ο φύλλο

Στο πρώτο φύλλο εργασίας ζητείται από τους μαθητές, στο πρώτο μέρος, να μελετήσουν, με τη βοήθεια των στοιχείων που τους παρέχει το λογισμικό, τις ασπίδες των πέντε παρακάτω ηρώων και να συμπληρώσουν για κάθε ασπίδα τον παρακάτω πίνακα με τα υλικά κατασκευής της καθεμίας και της αναπαραστάσεις της, όπως προτείνεται παρακάτω.

Στη συνέχεια, στο δεύτερο μέρος, ζητείται από τους μαθητές να σχολιάσουν τα υλικά κατασκευής των ασπίδων βοηθούμενοι και από το χάρτη των μεταλλευμάτων της Ελλάδας, που δίνεται στην κατηγορία «Εικαστικό Υλικό» του λογισμικού, ώστε να διακρίνουν, όπως καταγράφεται παρακάτω, τις περιοχές εξόρυξης του κάθε μετάλλου στην Ελλάδα.

Α' Μέρος

Αφού χωριστείτε σε πέντε ομάδες, να αναλάβετε, ανά ομάδα, τη μελέτη μιας από τις παρακάτω ασπίδες αντλώντας στοιχεία από την κατηγορία «Παράλληλα Κείμενα» καθώς και από το βιβλίο της Ιλιάδας.

1^η ομάδα: Ασπίδα του Αχιλλέα

2^η ομάδα: Ασπίδα του Αίαντα

3^η ομάδα: Ασπίδα του Αγαμέμνονα

4^η ομάδα: Ασπίδα του Αινεία

5^η ομάδα: Ασπίδα του Ηρακλή

Να συμπληρώσετε για κάθε ασπίδα τα ακόλουθα στοιχεία. Να συνοδεύσετε τον κάθε πίνακα με φωτογραφίες των πέντε ηρώων.

ΑΣΠΙΔΑ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΑ

Υλικά κατασκευής	Χαλκός, Καλάι (Κασσίτερος), Χρυσάφι, Ασήμι
Αναπαραστάσεις	Γη, Ουρανός, Ήλιος, Ωκεανός, αστέρια του Ουρανού, γάμος, δίκη, μάχη, θερисμός, τρύγος, βοσκή, χορός, τραγούδι.

ΑΣΠΙΔΑ ΤΟΥ ΑΙΑΝΤΑ

Υλικά κατασκευής	Χαλκός, Τομάρια ταύρων
Αναπαραστάσεις	Όχι ιδιαίτερη αναφορά. Μόνο ότι ήταν μεγάλη σαν πύργος.

ΑΣΠΙΔΑ ΤΟΥ ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑ

Υλικά κατασκευής	Χαλκός, Κασσίτερος, Λαζούρι
Αναπαραστάσεις	Γοργώ, Δείμος, Φόβος, Φίδι με τρία κεφάλια

ΑΣΠΙΔΑ ΤΟΥ ΑΙΝΕΙΑ

Υλικά κατασκευής	Χαλκός, Χρυσός, Χάλυβας
Αναπαραστάσεις	Ρωμαϊκοί θρίαμβοι, Λύκαινα, Αγριογούρουνα, Λιοντάρια, Ρήμη, Μέτπιος, Χορός, Άδης, φουσκωμένη θάλασσα, Αγρίππας.

ΑΣΠΙΔΑ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΗ

Υλικά κατασκευής	Καλάι, Ήταν πλουμισμένη (στολισμένη).
Αναπαραστάσεις	Μάχες, Αγριογούρουνα, Λιοντάρια, Λιμάνι, Γάμος, Χορός, Όργωμα, Θερисμός, Τρύγος, Αθλητικοί αγώνες, Ωκεανός.

Β' Μέρος

Στη συνέχεια, αφού χωριστείτε σε δύο ομάδες, να αναλάβετε ανά ομάδα τα εξής:

1^η ομάδα: Έχοντας καταγράψει τα υλικά κατασκευής των πέντε παραπάνω ασπίδων, να μελετήσετε τα σχετικά για κάθε υλικό στοιχεία, που θα αναζητήσετε στην ομάδα «Περί μετάλλων» της κατηγορίας «Σύνδεσμοι» και της κατηγορίας «Παράλληλα Κείμενα» και να συντάξετε για κάθε υλικό κατασκευής μία σύντομη παράγραφο, η οποία θα παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά του και τη γεωλογική κατανομή του στην Ελλάδα και θα δικαιολογεί το γιατί της χρήσης του ως υλικού κατασκευής όπλων. Προκειμένου να βοηθηθείτε, μελετήστε το χάρτη των ελληνικών μεταλλευμάτων στην υποκατηγορία «Περί μετάλλων» του Εικαστικού Υλικού.

Ελληνικά Μέταλλα:

Χαλκός: Cu. Κυρίως το βρίσκουμε στις περιοχές Κιλκίς και Καβάλας.

Κασσίτερος: Sn. Η Ελλάδα εισάγει από την αρχαιότητα Κασσίτερο. Δεν υπάρχει στη χώρα μας.

Χρυσάφι: Au. Κυρίως το βρίσκουμε στις περιοχές Αλεξανδρούπολης, Καβάλας και Μήλου.

Ασήμι: Ag. Κυρίως το βρίσκουμε στην περιοχή του Πολύγυρου (Θεσσαλονίκη)

Χάλυβας: Για να το φτιάξω χρειάζομαι Σίδηρο (Fe) και Άνθρακα (C). Σίδηρο βρίσκουμε κυρίως στις περιοχές Πολύγυρου και Σέρφου. Ο Άνθρακας υπάρχει στη φύση σε διάφορες μορφές και είναι δυνατή η συλλογή του με ποικίλες τεχνικές.

3.5 Η καθημερινή ζωή

Διδακτικοί στόχοι	Στη θεματική αυτή ενότητα οι μαθητές μπορούν: α) Να ενημερωθούν για την καθημερινότητα στην εποχή του Ομήρου. β) Να γνωρίσουν τα κυριότερα επαγγέλματα της ομηρικής εποχής. γ) Να μελετήσουν τη δομή του παλατιού του Οδυσσέα. δ) Να προσεγγίσουν την ελληνική οينوποιία και ελαιουργία, τα χαρακτηριστικά της και την εξέλιξή της. ε) Να διακρίνουν τα αρχαία ελληνικά μουσικά όργανα.
Έπος: Ραψωδία/ες:	Οδύσσεια – Ιλιάδα Κάθε φορά, που διδάσκουμε κάτι σχετικό με μουσική (σε γεύματα), με κοινωνικές ομάδες (όταν ο Οδυσσέας είναι πια στην Ιθάκη και έχει φτάσει στο παλάτι του), με κοινωνικές εργασίες (ασπίδα του Αχιλλέα), στην περιγραφή του παλατιού του Οδυσσέα.
Θεματικός χαρακτήρας:	ΝΑΙ
Διαθεματικός χαρακτήρας:	ΝΑΙ
Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:	Χώρος – Χρόνος, Μεταβολή, Εξέλιξη, Πολιτισμός, Άτομο - Κοινωνία
Προεκτάσεις:	Γεωγραφία, Μουσική, Οικιακή Οικονομία

3.6 Ανθρωπομορφισμός – Ο ρόλος των θεών

Διδακτικοί στόχοι	Στη θεματική αυτή ενότητα οι μαθητές μπορούν: α) Να κατανοήσουν την ανθρωπομορφική αντίληψη που είχαν οι αρχαίοι Έλληνες για τους θεούς. β) Να διαπιστώσουν, μελετώντας την Οδύσσεια και την Ιλιάδα, τις διαφορές στα
--------------------------	---

	χαρακτηριστικά των θεών και των ανθρώπων. γ) Να αντιληφθούν τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα των ομηρικών επών. δ) Να υλοποιήσουν δραστηριότητες και εργασίες που θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν τον ανθρωπομορφισμό των θεών.
Έπος:	Ιλιάδα-Οδύσσεια
Ραψωδία/ες:	Ιλιάδα ραψωδία Α, Ε, Η, Κ, Ρ, Σ, Υ Οδύσσεια α, γ, ε, ι, χ
Θεματικός χαρακτήρας:	ΝΑΙ
Διαθεματικός χαρακτήρας:	ΝΑΙ
Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:	Χώρος-Χρόνος, Πολιτισμός, Ομοιότητα-Διαφορά, Εξέλιξη, Παράδοση.
Προεκτάσεις:	Ιστορία, Γλώσσα, Λογοτεχνία, Αισθητική Αγωγή, Πληροφορική.

3.7 Τα συμβούλια των θεών

Διδακτικοί στόχοι	Στη θεματική αυτή ενότητα οι μαθητές μπορούν: α) Να μελετήσουν την ιδέα των συμβουλίων των θεών στην Οδύσσεια και την Ιλιάδα. β) Να κατανοήσουν τη διαφορά των συμβουλίων των θεών στην Οδύσσεια και την Ιλιάδα. γ) Να υλοποιήσουν δραστηριότητες και εργασίες, που θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν την παρουσία και την επέμβαση των θεών, καθώς και τη σύγκριση μεταξύ συμβουλίου των θεών και συμβουλίου των ανθρώπων.
Έπος:	Ιλιάδα-Οδύσσεια
Ραψωδία/ες:	Ιλιάδα ραψωδία Α, Β, Θ, Σ, Τ Οδύσσεια α, ε, ω
Θεματικός χαρακτήρας:	ΝΑΙ
Διαθεματικός χαρακτήρας:	ΟΧΙ
Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:	
Προεκτάσεις:	Γλώσσα, Λογοτεχνία, Αισθητική Αγωγή, Πληροφορική, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή.

Α΄ ΟΜΑΔΑ

Αφού μελετήσετε τη ραψωδία Α της Ιλιάδας και, ιδιαίτερα τους στίχους 53-203 (συνέλευση Αχαιών) και τους στίχους 531-611 (συνέλευση θεών), να βρείτε μέσα από το κείμενο στοιχεία που να δικαιολογούν το υβριστικό και απειλητικό ύφος των λόγων που ανταλλάσσουν τα ζεύγη Αγαμέμνων-Αχιλλέας και Δίας-Ήρα.

Απάντηση:

Αγαμέμνων-Αχιλλέας
 Στίχοι 118-120
 Στίχοι 135-139
 Στίχος 149
 Στίχοι 158-159
 Στίχοι 169-170

Στίχοι 173-187
Στίχοι 225-244

Δίας-Ήρα
στίχοι 552-559
στίχοι 561-567

Β΄ ΟΜΑΔΑ

Αφού μελετήσετε τη ραψωδία Θ της Ιλιάδας, να φτιάξετε έναν κατάλογο με τις επεμβάσεις του Δία.

Απάντηση:

Επεμβάσεις Δία:

Απαγορεύει κάθε ανάμειξη των άλλων θεών στη μάχη
Ζυγίζει τις τύχες των θνητών
Ρίχνει αστροπελέκι στη μέση των Αχαιών και τους αναγκάζει να υποχωρήσουν
Με τους κεραυνούς αναχαιτίζει τον Διομήδη και ενθαρρύνει τον Έκτορα
Στέλνει σημάδι επιείκειας στους Αχαιούς
Απειλεί την Ήρα και την Αθηνά

Γ΄ ΟΜΑΔΑ

Αφού μελετήσετε στη ραψωδία Β της Ιλιάδας τη συνέλευση των Αχαιών και στη ραψωδία Σ της Ιλιάδας τη συνέλευση των Τρώων, να χαρακτηρίσεις το επεισόδιο Θερσίτη και Οδυσσέα στη συνέλευση των Αχαιών, και τη στάση του

Απάντηση:

Πολυδάμαντα και του Έκτορα στη συνέλευση των Τρώων.

Θερσίτης: ρεαλιστής, δεν σωπαίνει, μιλάει τολμηρά, κριτικάρει το κοινωνικό κατεστημένο της εποχής του, θίγει την αλαζονεία του Αγαμέμνονα,

Οδυσσέας: χρησιμοποιεί βία, εκπροσωπεί το κοινωνικό κατεστημένο, δεν επιθυμεί καμία αλλαγή και αντιτάσσεται σε όποια ανανεωτική τάση. Να επισημανθεί ότι στην Οδύσσεια παρουσιάζεται εντελώς διαφορετικός.

Πολυδάμαντας: συνетός, σώφρων, λογικός, δεν θέλει τον παράτολμο ηρωισμό, δεν είναι δειλός αλλά γενναίος.

Έκτορας: γενναίος, δεν συμβιβάζεται με την υποχώρηση, παράτολμος, αδιαφιλονίκητος ηγέτης, έχει εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του, αληθινός αγωνιστής, λαμπρή ηρωική μορφή.

Δ΄ ΟΜΑΔΑ

Αφού μελετήσετε τη ραψωδία Τ της Ιλιάδας, και ιδιαίτερα τους στίχους 40-143, να εντοπίσετε θεματικά πώς διαρθρώνεται ο λόγος του Αχιλλέα και του Αγαμέμνονα.

Απάντηση:

Λόγος Αχιλλέα:

- Α) επισημαίνει τη μεγάλη συμφορά που προκάλεσε η διχόνοια
- Β) υπενθυμίζει τις ωφέλειες που είχε ο εχθρός απ' αυτή
- Γ) δηλώνει ότι αποκηρύσσει την οργή του
- Δ) προτρέπει τους Αχαιούς για ολοκληρωτικό πόλεμο

Λόγος Αγαμέμνονα:

- Α) μεταφέρει την ευθύνη στον Δία-Άτη
- Β) αποκηρύσσει την Άτη
- Γ) προσφέρει εξιλαστήρια δώρα
- Δ) προτρέπει για πολεμική αναμέτρηση

3.8 Νόστος

Διδακτικοί στόχοι	Στη θεματική αυτή ενότητα οι μαθητές μπορούν: α) Να γνωρίσουν τη γλωσσική οικογένεια της λέξης «νόστος». β) Να μελετήσουν τους νόστους της Οδύσσειας. γ) Να προσεγγίσουν το φαινόμενο της μετανάστευσης και τα χαρακτηριστικά του. δ) Να συσχετίσουν τον ομηρικό νόστο με το νόστο του Σεφέρη, μελετώντας το έργο του μεγάλου Έλληνα ποιητή.
--------------------------	--

Έπος: Ραψωδία/ες:	Ιλιάδα – Οδύσσεια Καθόλη τη διάρκεια της Οδύσσειας και κυρίως όταν θέλει ο καθηγητής να ερμηνεύσει την έννοια του νόστου, είτε στην αρχή του έπους, είτε σε ευκαιρία, που θα δοθεί, είτε ακόμα και στην συνολική θεώρησή του. Στην Ιλιάδα, στην ταφή του Πάτροκλου, αλλά και του Έκτορα.
Θεματικός χαρακτήρας:	NAI
Διαθεματικός χαρακτήρας:	NAI
Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:	Χώρος – Χρόνος, Άτομο, Μεταβολή.
Προεκτάσεις:	Ιστορία, Γεωγραφία, Γλώσσα, Λογοτεχνία.

3.9 Μήνις – Ύβρις

Διδακτικοί στόχοι	Στη θεματική αυτή ενότητα οι μαθητές μπορούν: α) Να μελετήσουν καλύτερα τις δύο αυτές σημαντικές για τα ομηρικά έπη έννοιες. β) Να κατανοήσουν το σχήμα Ύβρις-Νέμεσις-Τίσις. γ) Να φτιάξουν τη γλωσσική οικογένεια της Νέμεσης. δ) Να παρακολουθήσουν τη Μνηστηροφονία. ε) Να γνωρίσουν και άλλες περιπτώσεις ύβρεως της ελληνικής μυθολογίας και λογοτεχνίας.
Έπος: Ραψωδία/ες:	Ιλιάδα – Οδύσσεια Κατά την έναρξη της Οδύσσειας και της Ιλιάδας, στη συνολική θεώρηση των δύο έργων, όταν ο φιλόλογος θεωρεί πως πρέπει να κατανοήσουν καλύτερα οι μαθητές τις δύο κύριες έννοιες των επών, μετά την ολοκλήρωση της Α ραψωδίας της Ιλιάδας, μετά τη Μνηστηροφονία.
Θεματικός χαρακτήρας:	NAI
Διαθεματικός χαρακτήρας:	NAI
Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:	Άτομο – Κοινωνία, Σύστημα, Παράδοση
Προεκτάσεις:	Γλώσσα, Λογοτεχνία

3.10 Η θέση της γυναίκας

Διδακτικοί στόχοι	Στη θεματική αυτή ενότητα οι μαθητές μπορούν: α) Να γνωρίσεις καλύτερα τις γυναικείες μορφές των δύο επών. β) Να μάθεις πώς ήταν η καθημερινή ζωή της γυναίκας στην ομηρική εποχή. γ) Να κατασκευάσεις το δικό σου αραχνόγραμμα, επισημαίνοντας τους τομείς παρουσίας και προσφοράς της γυναίκας. δ) Να μελετήσεις την ενδυμασία αλλά και τα πρότυπα ομορφιάς συγχρονικά και διαχρονικά.
--------------------------	--

	ε) Να γνωρίσεις κάποιες σπουδαίες γυναίκες της παγκόσμιας ιστορίας και την προσφορά τους στον τομέα τους.
Έπος: Ραψωδία/ες:	Ιλιάδα – Οδύσσεια Κάθε φορά που ο φιλόλογος επ'αφορμή του κειμένου, που αναφέρεται σε κάποια από τις πρωταγωνίστριες των δύο επών, θέλει να εμβαθύνει στο θέμα, στη συνολική θεώρηση των δύο επών.
Θεματικός χαρακτήρας:	ΝΑΙ
Διαθεματικός χαρακτήρας:	ΝΑΙ
Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:	Άτομο – Κοινωνία, Εξέλιξη, Πολιτισμός, Σύστημα, Επικοινωνία, Ομοιότητα - Διαφορά
Προεκτάσεις:	Λογοτεχνία, Ιστορία, Οικιακή Οικονομία

Προτεινόμενες απαντήσεις στα φύλλα εργασίας

Φύλλο 2

Στο φύλλο αυτό οι μαθητές, αφού χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες, μελετούν μία από τις διάσημες γυναίκες, που προτείνονται από το λογισμικό και φτιάχνουν για την καθεμία ένα «Πορτρέτο», όπως προτείνεται παρακάτω, με τα στοιχεία που προσφέρει ο πίνακας.

ΑΣΠΑΣΙΑ
ΌνοματεπώνυμοΑσπασία από τη Μίλητο.....
Χρονολογία γέννησηςΔεύτερο μισό του 5 ^{ου} π.Χ. αι.....
Χρονολογία θανάτουΔεν έχουμε στοιχεία.....
Χώρος προσφοράς και διάκρισης: Κοινωνία και πολιτική της εποχής της
Ιστορική περίοδος δράσης: Αθήνα του 5 ^{ου} π.Χ. αιώνα
Προσφορά: Στήριξε τον Περικλή στην άσκηση της πολιτικής του εξουσίας

ANNA KOMNHNH
ΌνοματεπώνυμοΆννα Κομνηνή η Πορφυρογέννητη
Χρονολογία γέννησης1083
Χρονολογία θανάτου1146
Χώρος προσφοράς και διάκρισης: Πολιτική, πολιτιστική και πνευματική ζωή του Βυζαντίου
Ιστορική περίοδος δράσης: Βυζαντινή περίοδος της δυναστείας των Κομνηνών
Προσφορά: Κυρίως έμεινε στην Ιστορία για το έργο της, «Αλεξιάδα»

MANTΩ ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ
Όνοματεπώνυμο ...Μαντώ Μαυρογένους
Χρονολογία γέννησης1796 ή 1797.....
Χρονολογία θανάτου1840.....
Χώρος προσφοράς και διάκρισης: Κοινωνία και οικονομία της εποχής της
Ιστορική περίοδος δράσης: 1821

Προσφορά: Οικονομική ενίσχυση του Αγώνα των Ελλήνων

ΜΑΡΙΑ ΚΙΟΥΡΙ
Όνοματεπώνυμο.....Μαρία Κιουρί.....
Χρονολογία γέννησης.....1867.....
Χρονολογία θανάτου.....1934.....
Χώρος προσφοράς και διάκρισης: Επιστήμη και ιδιαίτερα Χημεία
Ιστορική περίοδος δράσης: Αρχές εικοστού αιώνα
Προσφορά: Μαζί με το σύζυγό της ανακάλυψαν τη ραδιενέργεια και μόνη της απομόνωσε το στοιχείο ράδιο.

3.11 Ηρωικό ιδεώδες

Διδακτικοί στόχοι	Στη θεματική αυτή ενότητα οι μαθητές μπορούν: α) Να πληροφορηθούν για το ηρωικό πρότυπο που ενσάρκωνε ο ομηρικός άνθρωπος. β) Να γνωρίσουν τους κυριότερους ομηρικούς ήρωες, καθώς και τους τόπους καταγωγής τους. γ) Να μελετήσουν τη διαχρονική εξέλιξη του ηρωικού ιδεώδους. δ) Να υλοποιήσουν δραστηριότητες και εργασίες, που θα τους βοηθήσουν να αντιληφθούν την έννοια αυτού, που ονομάζουμε ηρωικό ιδεώδες.
Έπος:	Ιλιάδα
Ραψωδία/ες:	Ιλιάδα ραψωδία Β, Γ, Ε, Η, Λ, Π, Χ
Θεματικός χαρακτήρας:	ΝΑΙ
Διαθεματικός χαρακτήρας:	ΟΧΙ
Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:	
Προεκτάσεις:	Γλώσσα, Λογοτεχνία, Αισθητική Αγωγή, Πληροφορική, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, Γεωγραφία.

3.12 Ομηρική παρομοίωση

Διδακτικοί στόχοι	Στη θεματική αυτή ενότητα οι μαθητές μπορούν: α) Να συμπληρώσουν τις γνώσεις τους γι' αυτό το ιδιαίτερης δομής λογοτεχνικό μέσο έκφρασης. β) Να υλοποιήσουν δραστηριότητες και εργασίες, που θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν καλύτερα τις νέες έννοιες.
Έπος: Ραψωδία/ες:	Ιλιάδα – Οδύσσεια Κάθε φορά, που συναντάται μία ομηρική παρομοίωση
Θεματικός χαρακτήρας:	NAI
Διαθεματικός χαρακτήρας:	NAI
Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:	Μεταβολή, Εξέλιξη
Προεκτάσεις:	Γλώσσα, Λογοτεχνία

3.13 Ομηρική αναγνώριση

Διδακτικοί στόχοι	Στη θεματική αυτή ενότητα οι μαθητές μπορούν: α) Να θυμηθούν τα χαρακτηριστικά της ομηρικής αναγνώρισης και να ασκηθούν στην καταγραφή τους. β) Να μάθουν ότι η «αναγνώριση» αποτελεί αγαπημένο λογοτεχνικό θέμα και να συγκρίνουν τις ομηρικές αναγνώρισεις με αντίστοιχες άλλων κειμένων. γ) Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν την έννοια της ειρωνείας.
Έπος: Ραψωδία/ες:	Οδύσσεια Οδύσσεια ραψωδία ν, π, ρ, τ, φ, χ, ψ, ω
Θεματικός χαρακτήρας:	NAI
Διαθεματικός χαρακτήρας:	NAI
Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:	Χώρος-Χρόνος, Πολιτισμός, Ομοιότητα-Διαφορά, Σύστημα, Εξέλιξη, Παράδοση, Μεταβολή.
Προεκτάσεις:	Γλώσσα, Λογοτεχνία, Αισθητική Αγωγή, Μαθηματικά, Πληροφορική.

3.14 Το ταξίδι του Οδυσσέα

Διδακτικοί στόχοι	Στη θεματική αυτή ενότητα οι μαθητές μπορούν: α) Να προσεγγίσουν και να αφομοιώσουν τους σταθμούς της πορείας αλλά και τις περιπέτειες του ήρωα και των συντρόφων του κατά την προσπάθειά τους για επιστροφή στην Ιθάκη. β) Να συνειδητοποιήσουν τη διάκριση ανάμεσα στον αφηγηματικό και τον πραγματικό χρόνο της Οδύσσειας.
--------------------------	---

	γ) Να υλοποιήσουν δραστηριότητες και εργασίες, που θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν καλύτερα τις νέες έννοιες.
Έπος: Ραψωδία/ες:	Οδύσσεια Καθόλη τη διάρκεια του έπους, για την κατανόηση της έννοιας του εγκιβωτισμού.
Θεματικός χαρακτήρας:	NAI
Διαθεματικός χαρακτήρας:	NAI
Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:	Χώρος – Χρόνος, Μετανάστευση, Πολιτισμός, Μεταβολή, Άτομο - Κοινωνία
Προεκτάσεις:	Γεωγραφία, Ιστορία, Γλώσσα, Τεχνολογία

Διδακτικές οδηγίες - Διευκρινήσεις

Για το «Σχέδιο εργασίας: Το ταξίδι του Οδυσσέα» της κατηγορίας «Δραστηριότητες»: Υπογραμμίζεται εδώ ότι γι' αυτήν τη δραστηριότητα δεν δίνεται λύση από τον υπολογιστή, όπως για τις υπόλοιπες. Είναι ένα σχέδιο δράσης, το οποίο μπορεί να υλοποιείται καθόλη τη διάρκεια διδασκαλίας του έπους ανάλογα με την εκάστοτε μελετώμενη περιπέτεια του ήρωα. Ο φιλόλογος μπορεί να αξιοποιήσει τις εργασίες των παιδιών με πολλούς τρόπους: να ζητήσει χρονολογική και όχι αφηγηματική ιεράρχηση των περιπετειών του Οδυσσέα, να επιδιώξει σε συνεργασία με τους μαθητές μία συνολική θεώρηση του χαρακτήρα του ήρωα στο τέλος του έπους, να καταρτιστεί πίνακας με τα πρόσωπα του έπους και την εμφάνισή τους σ' αυτό αλλά και να υποβοηθηθεί η υλοποίηση της δραστηριότητας του εγκιβωτισμού.

Προτεινόμενες απαντήσεις στα φύλλα εργασίας

2° Φύλλο

Στο φύλλο αυτό οι μαθητές καλούνται να μελετήσουν την πορεία του Οδυσσέα και την πορεία των Αργοναυτών και να συμπληρώσουν, όπως προτείνεται, τα παρακάτω δεδομένα.

1) Να αντιπαραβάλετε στο χάρτη την πορεία του Οδυσσέα με την πορεία των Αργοναυτών. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε τους κοινούς σταθμούς των δύο ταξιδιών.

Κοινοί σταθμοί Οδυσσέα – Αργοναυτών: Κίρκη, Σειρήνες, Σκύλλα και Χάρυβδη, Φαίακες.

2) Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με τα στοιχεία του πλοίου «Αργώ».

ΑΡΓΩ	
Όνομα	Αργώ ή Πηλιάς
Έννοια ονόματος	α) Μακρύ σκάφος β) όνομα του Άργου, που την κατασκεύασε
Όνομα Πατρός	Άργος, Ναυπηγός
Τόπος κατασκευής	Πήλιο
Νονά (θεά, που βοήθησε)	Αθηνά
Υλικά κατασκευής	Δρυς και πεύκο
Είδος πλοίου	Πεντηκόντορος
Τρόπος κίνησης	Με κουπιά
Μήκος (κατά προσέγγιση)	22-25 μέτρα
Σκοπός κατασκευής:	Η εκστρατεία κατά της Κολχίδας για να μεταφερθεί από εκεί το χρυσόμαλλο δέρας
Πλήρωμα	50 Αργοναύτες και ο Ιάσωνας
Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό	Είχε έμβολο από βελανιδιά που μιλούσε
Φωτογραφία	Υπάρχει στο εικαστικό υλικό

3) Να συγκρίνετε, ως προς τα υλικά κατασκευής, τις διαστάσεις και τον τρόπο κίνησης την «Αργώ» με τη σχεδία του Οδυσσέα. Να καταγράψετε στον παρακάτω πίνακα τις ομοιότητες και τις διαφορές και να τις δικαιολογήσετε συντάσσοντας ένα σύντομο κείμενο:

	ΣΧΕΔΙΑ ΟΔΥΣΣΕΑ	ΑΡΓΩ
Υλικά κατασκευής:	Λεύκες Έλατα, Ιτιά	Δρυς, Πεύκο
Μορφή:	Φαρδιά	Στενόμακρη
Τρόπος κίνησης:	Με πανί	Με κουτιά

3^ο Φύλλο

Στο φύλλο αυτό οι μαθητές καλούνται, αφού χωριστούν σε τέσσερις ομάδες, να επιλέξουν ανά ομάδα έναν από τους θαλασσοπόρους που προτείνει το λογισμικό στην κατηγορία «Πληροφορίες» και να συμπληρώσουν για τον καθένα τον παρακάτω πίνακα, όπως προτείνεται.

1) Αφού συμβουλευτείτε το υλικό (πληροφορίες, φωτογραφίες, χάρτες) της υποενότητας «Άλλα ταξίδια, άλλοι θαλασσοπόροι», που ανήκει στην ενότητα «Το ταξίδι του Οδυσσέα», επιλέξτε ανά ομάδα ένα θαλασσοπόρο και συμπληρώστε τα ακόλουθα στοιχεία:

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΟΛΟΜΒΟΣ
Όνοματεπώνυμο: Χριστόφορος Κολόμβος
Χρονολογία γέννησης: 1450/51
Χρονολογία θανάτου: 1506
Χρονολογία ταξιδιού: 1492-1493, 1493-1496, 1498-1500, 1502-1504
Πορεία ταξιδιού: Από τη Λισσαβόνα κινήθηκε προς την Κεντρική Αμερική και εξερεύνησε τα νησιά που βρίσκονται εκεί κοντά καθώς και τις ακτές της.
Ανακαλύψεις: Σαν Σαλβαδόρ, Κούβα, Αϊτή, νησιά Γουαδελούπη, Δελιβεράδα, Ντομίνικα, Αντίκρα, Σαν Κριστοπάλ, Πόρτο Ρίκο και Τζαμάικα.

ΒΑΣΚΟ ΝΤΕ ΓΚΑΜΑ
Όνοματεπώνυμο Βάσκο ντε Γκάμα
Χρονολογία γέννησης 1469
Χρονολογία θανάτου 1524
Χρονολογία ταξιδιού 1497
Πορεία ταξιδιού Περίπλους Αφρικής
Ανακαλύψεις Θαλάσσια οδός προς την Ινδία μέσω του Ακρωτηρίου της Καλής Ελπίδας

ΜΑΡΚΟ ΠΟΛΟ
Όνοματεπώνυμο Μάρκο Πόλο
Χρονολογία γέννησης 1254
Χρονολογία θανάτου 1324
Χρονολογία ταξιδιού Στα 1271 ξεκίνησε
Πορεία ταξιδιού Προς την Κίνα
Ανακαλύψεις Εξερεύνησε για 16 χρόνια τη χώρα της Κίνας

ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΣ ΜΑΓΓΕΛΑΝΟΣ
Όνοματεπώνυμο Φερδινάνδος Μαγγελάνος

Χρονολογία γέννησης	1480
Χρονολογία θανάτου	1521
Χρονολογία ταξιδιού	Ξεκίνησε το 1519
Πορεία ταξιδιού	Περίπλους της γης
Ανακαλύψεις	Βάφτισε τον Ειρηνικό Ωκεανό, Πορθμός του Μαγγελάνου

2) Αφού ολοκληρώσετε την εργασία σας ως ομάδες, να συνεργαστείτε όλοι μαζί και:

α) να ταξινομήσετε κατά χρονική ακολουθία τους μεγάλους θαλασσοπόρους – εξερευνητές.

Με βάση πότε ξεκίνησαν τα ταξίδια τους: Μάρκο Πόλο – Χριστόφορος Κολόμβος – Βάσκο ντε Γκάμα – Φερδινάνδος Μαγγελάνος

β) να καταγράψετε επάνω στον παγκόσμιο χάρτη τις πορείες και των τεσσάρων, χρησιμοποιώντας για τον καθένα διαφορετικό χρώμα.

Οι μαθητές αρκεί να εκτυπώσουν από το Εικαστικό Υλικό τους χάρτες με την πορεία του καθενός από τους θαλασσοπόρους και με διαφορετικού χρώματος μολύβι να μεταφέρουν επάνω στον χάρτη που τους δίνεται στο φύλλο εργασίας τις τέσσερις διαφορετικές πορείες.

3.15 Ομηρική Τροία – Το στρατόπεδο των Αχαιών

Διδακτικοί στόχοι	Στη θεματική αυτή ενότητα οι μαθητές μπορούν: α) Να παρακολουθήσουν απεικονίσεις του στρατοπέδου των Αχαιών αλλά και της πόλης της Τροίας και να θυμηθούν τους ήρωες των Αχαιών και των Τρώων. β) Να συμπληρώσουν τις γνώσεις τους για την ομηρική Τροία και να συγκρίνουν την πόλη των Τρώων με την πόλη των Μυκηνών. γ) Να διερευνήσουν τον τρόπο κατασκευής των τειχών της Τροίας και άλλων διάσημων τειχών αλλά και να μάθουν τα δομικά μέρη των κάστρων. δ) Να γνωρίσουν λιγότερο γνωστές πτυχές της ζωής και της προσωπικότητας της γυναίκας εκείνης, που προκάλεσε τον Τρωικό πόλεμο: της ωραίας Ελένης.
Έπος: Ραψωδία/ες:	Ιλιάδα Καθόλη τη διάρκεια του έπους και όταν ο φιλόλογος θεωρήσει ότι η ενασχόληση με τα παραπάνω θέματα θα συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση των εκάστοτε προς διδασκαλία ενοτήτων, σε οποιαδήποτε σκηνή όπου εμφανίζεται η Ωραία Ελένη.
Θεματικός χαρακτήρας:	ΝΑΙ
Διαθεματικός χαρακτήρας:	ΝΑΙ
Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:	Πολιτισμός, Εξέλιξη, Χώρος –Χρόνος, Άτομο, Ομοιότητα -Διαφορά
Προεκτάσεις:	Ιστορία, Τεχνολογία, Αισθητικά Αγωγή.

Προτεινόμενες απαντήσεις στα φύλλα εργασίας

Φύλλο 1

Σ' αυτό το φύλλο ζητείται από τους μαθητές, αφού χωριστούν σε τέσσερις ομάδες, να μελετήσουν ανά ομάδα κάποιο από τα Τείχη που προτείνει το λογισμικό και να συμπληρώσουν για το καθένα από αυτά έναν πίνακα, όπως προτείνεται παρακάτω

Α΄ ομάδα: Τα τείχη της Τροίας

Πού βρίσκονται: Γύρω από την πόλη της Τροίας

Πότε κατασκευάστηκαν: Πριν 3.500 χιλιάδες χρόνια

Ποιος τα κατασκεύασε: Ο Ποσειδώνας

Τι σκοπό είχαν: Λειτουργούσαν ως αμυντικό σύστημα της πόλης

Υλικό κατασκευής: Ήταν πέτρινα

Διαστάσεις: 9 -10 μέτρα ύψος και πλάτος τέσσερα μέτρα στη βάση τους

Β΄ ομάδα: Τα Μακρά Τείχη

Πού βρίσκονται: Στην περιοχή της Αθήνας μέχρι τον Πειραιά

Πότε κατασκευάστηκαν: 5^ο αι. π.Χ

Ποιος τα κατασκεύασε: Ο Περικλής

Τι σκοπό είχαν: Αμυντική σύνδεση της Αθήνας με τον Πειραιά

Υλικό κατασκευής: Ήταν πέτρινα

Διαστάσεις: Μήκος 7χλμ. και μεταξύ τους απόσταση 184μέτρα.

Γ΄ ομάδα: Το Σινικό Τείχος

Πού βρίσκονται: Στα βόρεια της Κίνας

Πότε κατασκευάστηκαν: Ξεκίνησε η κατασκευή τους κατά το δεύτερο μισό του 5ου π.Χ.αι. και διήρκεσε 2000 χρόνια

Ποιος τα κατασκεύασε: Οι βασιλείς της εποχής

Τι σκοπό είχαν: Οχυρωματικό

Υλικό κατασκευής: Συμπιεσμένος πηλός, πλάκες από βράχους, ψημένα τούβλα

Διαστάσεις: 6 έως 12 μέτρα ύψος και 7-8 μέτρα πλάτος στη βάσης τους

Δ΄ ομάδα: Τα τείχη της Κωνσταντινούπολης

Πού βρίσκονται: Γύρω από την Κωνσταντινούπολη

Πότε κατασκευάστηκαν: 408-413μ.Χ.

Ποιος τα κατασκεύασε: Ο αυτοκράτορας Θεοδόσιος ο Β΄

Τι σκοπό είχαν: Λειτουργούσαν ως αμυντικό σύστημα της πόλης

Υλικό κατασκευής: Ήταν πέτρινα

Διαστάσεις: 11 - 12 μέτρα ύψος και 4 -5 μέτρα πάχος στη βάση τους

Φύλλο 2

Στο φύλλο αυτό ζητείται από τους μαθητές, αφού μελετήσουν το υλικό που τους προσφέρει το λογισμικό, να χωριστούν σε δύο ομάδες και να συμπληρώσουν, όπως προτείνεται παρακάτω, τα στοιχεία, που αφορούν στην Ωραία Ελένη.

Α΄ ομάδα: Να συντάξετε ένα δελτίο ταυτότητας της Ωραίας Ελένης και να το εμπλουτίσετε με φωτογραφίες από την κατηγορία «Εικαστικό υλικό».

Η ταυτότητα της Ελένης	
Όνομα	Ελένη
Όνομα πατρός	Τυνδάρειος
Όνομα μητρός	Λήδα
Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό	Ομορφιά
1 ^{ος} Σύζυγος	Θησέας
2 ^{ος} Σύζυγος	Μενέλαος
Παιδιά	Ιφιγένεια, Ερμιόνη

Β΄ ομάδα: Να μελετήσετε τα παράλληλα κείμενα της υποκατηγορίας «Περί Ελένης». Τι παρατηρείτε; Είναι ενιαία η εικόνα της Ελένης, όπως απορρέει από τα κείμενα; Να καταγράψετε τις δύο όψεις της Ωραίας Ελένης, τα χαρακτηριστικά της ανά περίπτωση και τα κείμενα, από τα οποία προέρχονται, συμπληρώνοντας τον παρακάτω πίνακα.

ΚΕΙΜΕΝΟ	ΘΕΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
Ορέστης του Ευριπίδη		φταίχτρα
Ανδρομάχη του Ευριπίδη		σκύλα, προδότρα
Τρωάδες του Ευριπίδη		κακούργα, φριχτή
Εκάβη του Ευριπίδη		άξια να χαθεί
Σαπφώ	ομορφιά	
Αλκαίος	ερωτευμένη	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ενότητα: Αθλητικοί Αγώνες

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

1. Να συμπληρώσεις την παρακάτω φόρμα με βάση το κείμενο της Ιλιάδας από τη ραψωδία Ψ τα “Άθλα επί Πατρόκλῳ” (Ψ 259-841) (βλ. Παράλληλα κείμενα)

Αγώνες	Έπαθλα	Αγωνιστές	Στίχοι
Αρματοδρομία			
Πυγμαχία			
Πάλη			
Δρόμος			
Οπλομαχία			
Δισκοβολία			
Τοξοβολία			
Ακόντιο			

2. Παρατήρησε τον παραπάνω πίνακα. Σε ποιο άθλημα ο Όμηρος αφιερώνει τους περισσότερους στίχους; Γιατί κατά τη γνώμη σου συμβαίνει αυτό;

.....

.....

.....

.....

.....

3. Να πληκτρολογήσετε την ιστοσελίδα <http://www.komvos.edu.gr>. Επιλέξτε «Λεξικά», κατόπιν «Λεξικά On-Line» και τέλος «Λεξικό της κοινής Νεοελληνικής». Στη θέση «λήμμα» πληκτρολογήστε τις λέξεις **αμφίστομος, ημίονος, λέβητας**,

τρίποδας, κρατήρας, βρείτε τη σημασία τους και πραγματοποιείτε τις παρακάτω δραστηριότητες:

Αμφίστομος: Βρείτε τα συνθετικά μέρη της λέξης και σχηματίστε τρεις λέξεις με το πρώτο συνθετικό.

.....
.....

Ημίονος: Βρείτε τα συνθετικά μέρη της λέξης και σχηματίστε τρεις λέξεις με το πρώτο συνθετικό.

.....
.....

Λέβητας, Τρίποδας: Να σχηματίσετε μία πρόταση χρησιμοποιώντας την κάθε λέξη.

.....
.....

Κρατήρας: Να σχηματίσετε δύο προτάσεις, μία με την αρχαία και μία με τη σύγχρονη σημασία της.

4. Να περιγράψετε το αγώνισμα της αρματοδρομίας, όπως θα το έκανε ένας δημοσιογράφος της σύγχρονης εποχής.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Αφού ανατρέξετε στο βιβλίο της Οδύσσειας και διαβάσετε τους αθλητικούς αγώνες που οργάνωσε ο Αλκίνοος για να τιμήσει τον Οδυσσέα, να βρείτε ομοιότητες και διαφορές με τους αγώνες που οργάνωσε ο Αχιλλέας για να τιμήσει το νεκρό Πάτροκλο.

Ενότητα: Αθλητικοί Αγώνες

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Αφού μελετήσετε την ενότητα «Αγώνες και αριθμοί» και αφού αντλήσετε πληροφορίες για την αντιστοιχία των αγωνισμάτων του δρόμου κατά την αρχαιότητα και σήμερα, αναζητήστε στο διαδίκτυο πληροφορίες για τα παγκόσμια ρεκόρ ανοικτού στίβου (προτεινόμενη διεύθυνση στο διαδίκτυο: <http://el.wikipedia.org/wiki/Wiki> πληκτρολογώντας στην «Αναζήτηση: παγκόσμια ρεκόρ») και πραγματοποιήστε τις παρακάτω δραστηριότητες:

1. Βρείτε ποια είναι τα παγκόσμια ρεκόρ στα 200 μέτρα ανδρών και γυναικών, στα 400, 800 ανδρών και γυναικών και στα 1.500 μέτρα ανδρών στον ανοιχτό στίβο.

200 μ. ανδρών
 200 μ. γυναικών.....
 400 μ. ανδρών
 400 μ. γυναικών.....
 800 μ. ανδρών
 800 μ. γυναικών.....
 1.500 ανδρών

2. Υπολογίστε με πόση ταχύτητα τρέχει ένας σημερινός αθλητής του στίβου το «στάδιον», το «δίαυλο», τον «ίππιο», τα «Ηραία» και το «δόλιχο».

ΑΡΧΑΙΑ ΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ	ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ	ΡΕΚΟΡ	ΤΑΧΥΤΗΤΑ (χλμ. ανά ώρα)
Στάδιον			
Δίαυλος			
Ίππιος			
Δόλιχος			
Ηραία			

3. Αφού μελετήσετε τους συνδέσμους της ενότητας «Αθλητικοί αγώνες» σχετικά με τους αρχαίους Ολυμπιονίκες, να πληκτρολογήσετε την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.fhw.gr/Olympics/ancient/gr/db.html>, να επιλέξετε άθλημα και χρονική περίοδο και να ετοιμάσετε μία φανταστική συνέντευξη από έναν αθλητή της αρχαιότητας όποιου ατομικού αγωνίσματος θέλετε. Τι θα τον ρωτούσατε και ποιες απαντήσεις φαντάζεστε ότι θα σας έδινε;

Να παρουσιάσετε το κείμενό σας στην τάξη.

Ενότητα: Αθλητικοί Αγώνες

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Αφού χωριστείτε σε τρεις ομάδες να πραγματοποιήσετε τις ακόλουθες δραστηριότητες:

Α΄ ομάδα

Να μελετήσετε στην ενότητα «Αθλητικοί Αγώνες» τους σχετικούς συνδέσμους και το σχετικό εικαστικό υλικό και:

α) Να καταγράψετε τη διαφοροποίηση της πυγμαχίας, της πάλης, του δρόμου και του ακοντίου ανάμεσα στην αρχαιότητα και τη σημερινή εποχή με κριτήρια τους κανόνες διεξαγωγής του κάθε αθλήματος και τον εξοπλισμό των αθλητών. Συμπληρώστε τους παρακάτω πίνακες:

ΔΡΟΜΟΣ		
	ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ	ΣΗΜΕΡΑ
ΚΑΝΟΝΕΣ		
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΤΩΝ		

ΠΑΛΗ		
	ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ	ΣΗΜΕΡΑ
ΚΑΝΟΝΕΣ		
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΤΩΝ		

.....

Β' ομάδα

Να μελετήσετε στην ενότητα «Αθλητικοί Αγώνες» τους σχετικούς συνδέσμους και, αφού διερευνήσετε τη θέση της γυναίκας στους αγώνες από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, να πραγματοποιήσετε τις ακόλουθες δραστηριότητες:

α) Να καταγράψετε τους γυναικείους αγώνες της αρχαιότητας.

.....

.....

.....

.....

β) Να συμβουλευτείτε την ιστοσελίδα:

<http://www.olympics.segas.gr/olympics/gr/athletes/athlete3.asp?id=0> και να φτιάξετε ένα κατάλογο με τις Ελληνίδες Ολυμπιονίκες των σύγχρονων Ολυμπιακών αγώνων.

ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ	ΟΝΟΜΑ	ΑΓΩΝΙΣΜΑ	ΘΕΣΗ

Γ' ομάδα

Να μελετήσετε στην ενότητα «Αθλητικοί Αγώνες» τους σχετικούς συνδέσμους και το σχετικό εικαστικό υλικό και, αφού συλλέξετε πληροφορίες για τους Παραολυμπιακούς αγώνες, να πραγματοποιήσετε τις παρακάτω δραστηριότητες:

α) Φτιάξτε έναν κατάλογο με τα αθλήματα των Παραολυμπιακών αγώνων και χωρίστε τα σε ατομικά και ομαδικά.

Παραολυμπιακοί Αγώνες	
Ατομικά αθλήματα	Ομαδικά αθλήματα

β) Φτιάξτε έναν πίνακα με τους πολυνίκες Έλληνες Ολυμπιονίκες σε Παραολυμπιακούς αγώνες, καθώς και με τα αγωνίσματα που έλαβαν μέρος, αφού συμβουλευτείτε την ιστοσελίδα: <http://www.paralympic.gr>

Παραολυμπιακοί Αγώνες	
Όνομα αθλητή	Αγώνισμα

γ) Γράψτε ένα σύντομο άρθρο, που θα δημοσιευτεί στη σχολική σας εφημερίδα, για την ιστορία των Παραολυμπιακών αγώνων και τις επιδόσεις

των αθλητών. Μπορείτε να αντλήσετε επιπλέον στοιχεία από την ιστοσελίδα:
<http://www.ote.gr/grsp/pathletes.htm>

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ενότητα: Ταφικά Έθιμα

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

1. Να πληκτρολογήσετε την ιστοσελίδα <http://www.komvos.edu.gr>. Επιλέξτε «Λεξικά», κατόπιν «Λεξικά On-Line» και τέλος «Λεξικό της κοινής Νεοελληνικής». Στη θέση «λήμμα» πληκτρολογήστε τις λέξεις **κτέρισμα**, **εκφορά**, **κενοτάφιο**, **λάρνακα** βρείτε τη σημασία τους και πραγματοποιείτε τις παρακάτω δραστηριότητες:

Κτέρισμα: Να σχηματίσετε μία πρόταση με τη λέξη αυτή.

.....
.....

Εκφορά: Να σχηματίσετε δύο προτάσεις, μία για την κάθε σημασία της λέξης.

.....
.....

Κενοτάφιο: Να αναλύσετε τη λέξη στα συνθετικά της μέρη και να σχηματίσετε δυο λέξεις με το α' συνθετικό.

.....
.....

Λάρνακα: Να σχηματίσετε μία πρόταση με τη λέξη αυτή.

.....
.....

3. Να γράψετε ένα σύντομο άρθρο (150 - 200 λέξεις), που θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σας ή της πόλης σας, σχετικά με τα ταφικά έθιμα των αρχαίων Ελλήνων, καθώς και τις ομοιότητες και διαφορές με τη σύγχρονη εποχή. Σχετικές πληροφορίες μπορείτε να αντλήσετε από τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις που προτείνονται στην κατηγορία «Σύνδεσμοι».

[illegible]

Ενότητα: Ταφικά Έθιμα

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Αφού χωριστείτε σε δύο ομάδες να πραγματοποιήσετε τις ακόλουθες δραστηριότητες:

Α΄ ομάδα

Να καταγράψετε τα ταφικά έθιμα στην Οδύσσεια και στην Ιλιάδα, να τα συγκρίνετε και να τα παρουσιάσετε στην τάξη μαζί μέσα από εικαστικό υλικό που θα βρείτε (αγγεία, ανάγλυφες παραστάσεις, πίνακες ζωγραφικής κλ.π).

Β΄ ομάδα

Να αναζητήσετε λογοτεχνικά κείμενα, όπου αναφέρονται έθιμα ταφής, θρήνοι, μοιρολόγια, να τα συγκρίνετε με το σήμερα και να τα παρουσιάσετε στην τάξη.

Ενότητα: Γεύματα

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

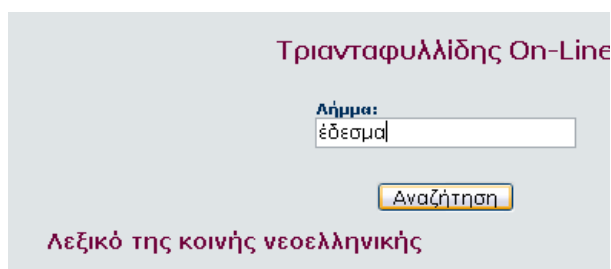
Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

1. Να πληκτρολογήσετε την ιστοσελίδα <http://www.komvos.edu.gr>. Επιλέξτε «Λεξικά», κατόπιν «Λεξικά On-Line» και τέλος «Λεξικό της κοινής Νεοελληνικής». Στη θέση «λήμμα» πληκτρολογήστε τις λέξεις **κυκεώνας, έδεσμα, συμπόσιο, δείπνο, εδώδιμο, πρόποση, συνδαιτυμόνας** βρείτε την αρχαία σημασία τους και πραγματοποιείτε τις παρακάτω δραστηριότητες:

Κυκεών: Να σχηματίσετε μία πρόταση με τη μεταφορική σημασία της λέξης.

.....
.....

Έδεσμα: Να σχηματίσετε μία πρόταση με τη λέξη αυτή.

.....
.....

Συμπόσιο: Να σχηματίσετε μία πρόταση που να αναφέρεται στην αρχαία σημασία της λέξης και μία που να αναφέρεται στη σημασία της στη νεοελληνική γλώσσα.

.....
.....

Δείπνο: Να σχηματίσετε δύο προτάσεις, μία με την αρχαία και μία με τη σύγχρονη σημασία της λέξης.

.....

.....

.....

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Ενότητα: Γεύματα

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Αφού χωριστείτε σε τρεις ομάδες να πραγματοποιήσετε τις ακόλουθες δραστηριότητες:

Α' ομάδα

Αφού πληκτρολογήσετε την ηλεκτρονική σελίδα: http://www.kepka.org/Grk/info/Nutricion/nut002_002.htm και πληροφορηθείτε για τον οδηγό σωστής διατροφής στα σχολικά κυλικεία, να καταγράψετε τα προϊόντα του δικού σας κυλικείου και στη συνέχεια να τα τοποθετήσετε στην πυραμίδα της διατροφής. Στη συνέχεια, να κάνετε έναν αναλυτικό πίνακα με τις θερμίδες που έχει το κάθε προϊόν και να τον παρουσιάσετε στην τάξη.

Λίπη

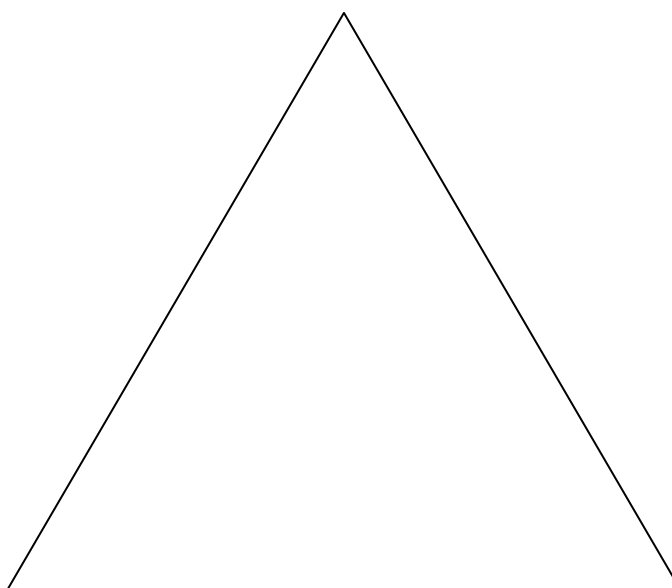
Γαλακτοκομικά

Κρέας-ψάρι

Φρούτα

Λαχανικά

Ψωμί-δημητριακά

Πληροφορίες μπορείτε να αντλήσετε από την κατηγορία «Σύνδεσμοι» και συγκεκριμένα από την υποκατηγορία «Οδηγός σωστής διατροφής».

Β΄ ομάδα

Να συγκεντρώσετε πληροφορίες για τις διατροφικές συνήθειες που έχουν σε ένα γεωγραφικό διαμέρισμα της Ελλάδας (Θράκη, Μακεδονία, Ήπειρος, Θεσσαλία, Επτάνησα, Πελοπόννησος, Στερεά Ελλάδα η επιλογή είναι δική σας) και να τις παρουσιάσετε στην τάξη.

Σχετικές πληροφορίες μπορείτε να αντλήσετε από την κατηγορία «Σύνδεσμοι» του λογισμικού και συγκεκριμένα από την υποκατηγορία «Συνταγές από διάφορα μέρη της Ελλάδας».

Γ΄ ομάδα

Να ετοιμάσετε ένα ερωτηματολόγιο σχετικά με τις διατροφικές συνήθειες των συμμαθητών σας και με βάση τις απαντήσεις τους να γράψετε ένα σύντομο άρθρο στην εφημερίδα του σχολείου σας ή της περιοχής σας για την αξία της υγιεινής διατροφής.

Σχετικές πληροφορίες μπορείτε να αντλήσετε από την κατηγορία «Σύνδεσμοι» του λογισμικού και συγκεκριμένα από την υποκατηγορία «Οδηγός σωστής διατροφής».

Ενότητα: Γεύματα

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Αφού χωριστείτε σε τρεις ομάδες να πραγματοποιήσετε τις ακόλουθες δραστηριότητες:

Α΄ ομάδα

Να συγκεντρώσετε παραδοσιακές συνταγές από όποιο γεωγραφικό διαμέρισμα της Ελλάδας θέλετε και να τις παρουσιάσετε στην τάξη.

Σχετικές πληροφορίες μπορείτε να αντλήσετε από την κατηγορία «Σύνδεσμοι».

Β΄ ομάδα

Να παρακολουθήσετε διαφημίσεις ειδών διατροφής στην τηλεόραση, στο ραδιόφωνο ή στον ημερήσιο και περιοδικό Τύπο. Αφού αντλήσετε ιδέες, να φτιάξετε και να παρουσιάσετε το δικό σας διαφημιστικό μήνυμα που να απευθύνεται σε παιδιά της ηλικίας σας και το οποίο θα προβάλλει την υγιεινή διατροφή.

Γ΄ ομάδα

Να οργανώσετε μία συνέντευξη από μία ηλικιωμένη νοικοκυρά, σχετικά με τις διατροφικές συνήθειες της εποχής της, καθώς και με τους τρόπους συντήρησης και μαγειρέματος των φαγητών. Η συνέντευξη να παρουσιαστεί στην τάξη.

Δ΄ ομάδα

Να συγκεντρώσετε εικαστικό υλικό από αρχαία μαγειρικά σκεύη, καθώς και από αναπαραστάσεις συμποσίων της αρχαιότητας. Στη συνέχεια να συγκρίνετε το υλικό σας με σύγχρονα μαγειρικά σκεύη και σκηνές γευμάτων και να εντοπίσετε τις

ομοιότητες και τις διαφορές. Το υλικό σας θα παρουσιαστεί στην τάξη ή θα δημοσιευτεί ως λεύκωμα στην εφημερίδα του σχολείου ή της περιοχής σας.

Σχετικές πληροφορίες μπορείτε να αντλήσετε από την παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.culture.gr/war/index.jsp> , από όπου μπορείτε να επιλέξετε όποιο μουσείο της Ελλάδας θέλετε κάνοντας κλικ πάνω στο χάρτη της χώρας και να συλλέξετε το υλικό σας.

Ενότητα: Η ασπίδα του Αχιλλέα

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Α΄ Μέρος

Αφού χωριστείτε σε πέντε ομάδες, να αναλάβετε, ανά ομάδα, τη μελέτη μιας από τις παρακάτω ασπίδες αντλώντας στοιχεία από την κατηγορία «Παράλληλα Κείμενα» καθώς και από το βιβλίο σας της Ιλιάδας.

1^η ομάδα: Ασπίδα του Αχιλλέα

2^η ομάδα: Ασπίδα του Αίαντα

3^η ομάδα: Ασπίδα του Αγαμέμνονα

4^η ομάδα: Ασπίδα του Αινεία

5^η ομάδα: Ασπίδα του Ηρακλή

Να συμπληρώσετε για κάθε ασπίδα τα ακόλουθα στοιχεία. Να συνοδεύσετε τον κάθε πίνακα με φωτογραφίες των πέντε ηρώων.

Υλικά κατασκευής	
Αναπαραστάσεις	

Β΄ Μέρος

Στη συνέχεια, αφού χωριστείτε σε δύο ομάδες να αναλάβετε, ανά ομάδα τα εξής:

1^η ομάδα: Έχοντας καταγράψει τα υλικά κατασκευής των πέντε παραπάνω ασπίδων, να μελετήσετε τα σχετικά για κάθε υλικό στοιχεία, που θα αναζητήσετε στην ομάδα «Περί μετάλλων» της κατηγορίας «Σύνδεσμοι» και της κατηγορίας «Παράλληλα Κείμενα», και να συντάξετε για κάθε υλικό κατασκευής μία σύντομη παράγραφο, η

οποία θα παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά του και τη γεωλογική κατανομή του στην Ελλάδα και θα δικαιολογεί το γιατί της χρήσης του ως υλικού κατασκευής όπλων. Προκειμένου να βοηθηθείτε, μελετήστε το χάρτη των ελληνικών μεταλλευμάτων στην υποκατηγορία «Περί μετάλλων» του Εικαστικού Υλικού.

2^η ομάδα: Έχοντας καταγράψει τις αναπαραστάσεις σε καθεμία από τις παραπάνω ασπίδες να προβείτε σε μία σύγκριση της θεματικής τους αναζητώντας κοινά στοιχεία αλλά και διαφορές τόσο ως προς τα θέματα αναπαράστασης όσο και ως προς τον τρόπο περιγραφής τους. Τι ιδιαίτερο έχει ανάμεσα στις ασπίδες εκείνη του Αχιλλέα; Μπορείς να συμβουλευτείς και την κατηγορία «Πληροφορίες».

Γ' Μέρος

Γιατί νομίζετε ότι η ασπίδα τύγχανε ιδιαίτερης φροντίδας ως προς την κατασκευή και το στολισμό της; Ποια ήταν η σημασία της ασπίδας για τον πολεμιστή; Μπορείς να συμβουλευτείς την υποκατηγορία «Περί ασπίδας» στην κατηγορία «Παράλληλα Κείμενα».

Ενότητα: Η ασπίδα του Αχιλλέα

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Όνοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

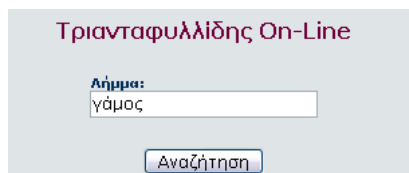
Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Μία από τις παραστάσεις, που απεικονίζονται στην ασπίδα του Αχιλλέα, είναι η τελετή του γάμου. Με σκοπό τη μελέτη της και αφού χωριστείτε σε τρεις ομάδες, να προβείτε στις ακόλουθες δραστηριότητες:

1^η ομάδα:

α) Αφού μεταβείτε στην παρακάτω διεύθυνση: <http://www.komvos.edu.gr/dictionaries/dictonline/DictOnLineTri.htm> πληκτρολογήστε στο πλαίσιο με την ένδειξη «Λήμμα:» τη λέξη «γάμος» και επιλέξτε την ένδειξη «Αναζήτηση».

Στην οθόνη, που θα εμφανιστεί, επιλέξτε και πάλι τη λέξη «γάμος», που βρίσκεται σημειωμένη στο πλαίσιο με την ένδειξη «Επιλέξτε κάποιο λήμμα για να προβληθεί». Να μελετήσετε τις πληροφορίες που εμφανίζονται στην οθόνη σας.

β) Αναζητήστε στο λεξικό σας την ετυμολογία της λέξης «γάμος» και καταγράψτε τη.

.....
.....

γ) Να μεταβείτε στην ενότητα «Παράλληλα Κείμενα», να διαβάσετε τον Κατάλογο των Παροιμιών και να σημειώσετε όσες παροιμίες αφορούν στο γάμο. Προσπαθήστε να εξηγήσετε σε ποια περίπτωση χρησιμοποιείται η κάθε παροιμία.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

δ) Ετοιμάστε ένα σύντομο κείμενο, στο πλαίσιο του οποίου θα παρουσιάζετε τις παρατηρήσεις σας για την ετυμολογία, τη σημασιολογία και τη χρήση της λέξης «γάμος».

2^η ομάδα:

α) Να μεταβείτε στην παρακάτω διεύθυνση για να θυμηθείτε τα γεωγραφικά διαμερίσματα της χώρας μας: http://geogr.eduportal.gr/maps/diam_map.htm

β) Αφού μεταβείτε στην κατηγορία «Σύνδεσμοι» να μελετήσετε την υποκατηγορία «Έθιμα γάμου στην Ελλάδα» μέσα από τις προτεινόμενες ιστοσελίδες καθώς και την υποκατηγορία «Περί γάμου» στην κατηγορία «Παράλληλα Κείμενα». Προσπαθήστε για κάθε γεωγραφικό διαμέρισμα της χώρας μας να βρείτε κάποιο γαμήλιο έθιμο, αντίστοιχο με ό,τι περιγράφεται στην ασπίδα του Αχιλλέα. Συμπληρώστε στον παρακάτω πίνακα την περιοχή του κάθε διαμερίσματος από όπου αντλείτε πληροφορίες και το σχετικό έθιμο.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΓΑΜΗΛΙΟ ΕΘΙΜΟ

Εμπλουτίστε την παραπάνω έρευνα με φωτογραφίες από την κατηγορία «Εικαστικό υλικό» σχετικές με τη γαμήλια τελετή.

γ) Τι συμπεράσματα βγάξετε για τη διαχρονικότητα των γαμήλιων εθίμων;

.....

.....

.....

.....

.....

3^η ομάδα

A´ μέρος

α) Μεταβείτε στην κατηγορία «Σύνδεσμοι» και μελετήστε τις ιστοσελίδες της υποκατηγορίας «Γάμος και Τέχνη».

β) Μεταβείτε επίσης στην κατηγορία «Παράλληλα Κείμενα» και μελετήστε την υποκατηγορία «Περί γάμου».

γ) Μελετήστε το «Εικαστικό υλικό».

δ) Ποιοι είναι οι τομείς της τέχνης, οι οποίοι εμπνεύστηκαν από τη γαμήλια τελετή; Ποια νομίζετε πως είναι η σημασία του γάμου, ώστε να αποτελέσει αυτός πηγή έμπνευσης για την τέχνη; Συμβουλευτείτε τα σχετικά στοιχεία στην κατηγορία «Παράλληλα Κείμενα» αλλά συλλέξτε και πληροφορίες από προσωπική έρευνα.

B´ μέρος

Αφού η κάθε ομάδα ολοκληρώσει τη μελέτη της μπορείτε όλοι μαζί να οργανώσετε ένα αφιέρωμα στο γάμο παρουσιάζοντας τη λεξιλογική και εννοιολογική προσέγγιση της έννοιας, τα έθιμα του γάμου σε διάφορες περιοχές της χώρας μας αλλά και τους τομείς της τέχνης, που παρήγαν έργο εμπνευσμένο από το γάμο. Δεδομένου, εξάλλου, πως κάποια από τα γαμήλια έθιμα διατηρούνται από την εποχή ακόμα του Ομήρου, όπως μαρτυρά και η ασπίδα του Αχιλλέα, μπορείτε να συνδέσετε το αφιέρωμά σας με τη συνέχεια και την ομοιογένεια του ελληνικού πολιτισμού. Επίσης να αξιοποιήσετε

την ιστοσελίδα <http://www.komvos.edu.gr/dictionaries/dictonline/DictOnLineTri.htm> αλλά και να χρησιμοποιήσετε τα λεξικά της βιβλιοθήκης του σχολείου σας για να φτιάξετε ένα δικό σας γλωσσάρι με λέξεις και εκφράσεις, που αναφέρονται στην κατηγορία «Γάμος».

Ενότητα: Καθημερινή ζωή

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

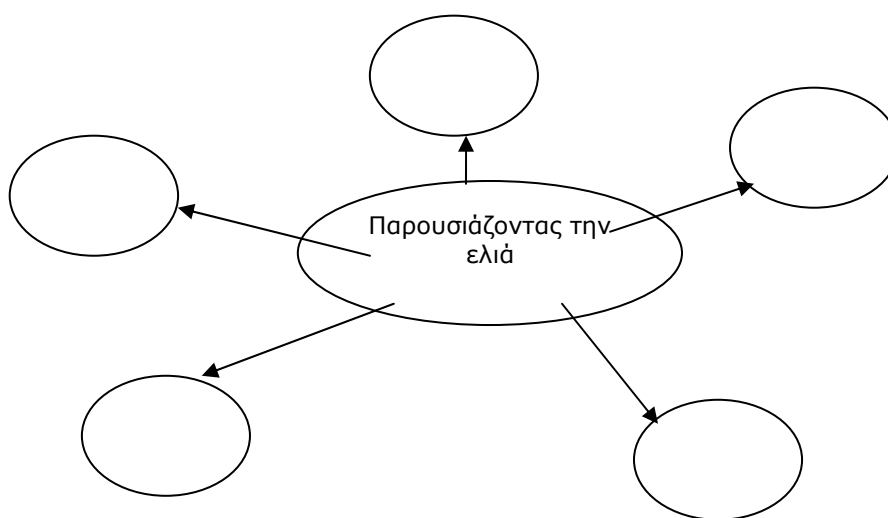
Ονοματεπώνυμο:

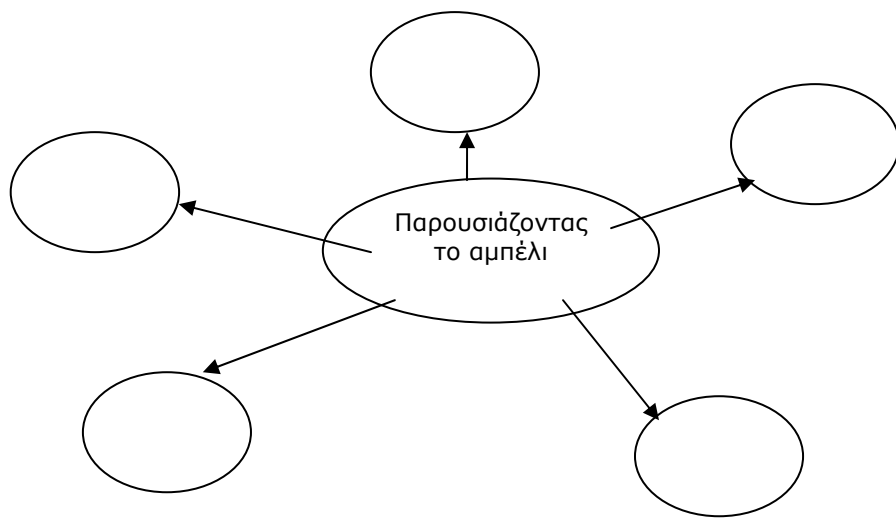
Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το υλικό (Παράλληλα Κείμενα, Εικαστικό υλικό, Σύνδεσμοι) της ενότητας «Καθημερινή ζωή», να διακρίνετε τα σχετικά με την ελιά και το αμπέλι δεδομένα, να χωριστείτε σε δύο ομάδες και να φτιάξει η κάθε ομάδα το δικό της αραχνόγραμμα με τίτλους «Παρουσιάζοντας την ελιά» και «Παρουσιάζοντας το αμπέλι» αντίστοιχα.

Ενότητα: Ανθρωπομορφισμός – Ο ρόλος των θεών

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Αφού συμβουλευτείτε από την ενότητα «Σύνδεσμοι» το σχετικό υλικό των προτεινόμενων ηλεκτρονικών σελίδων, να χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες και να κάνετε τα ακόλουθα, ανά ομάδα:

Α΄ ΟΜΑΔΑ

Αφού μελετήσετε τη ραψωδία ε της Οδύσσειας να περιγράψετε τις ιδιότητες, τα συναισθήματα, τις συμπεριφορές και τις συνήθειες του Ερμή και της Καλυψώς που ταιριάζουν σε ανθρώπους.

Β΄ ΟΜΑΔΑ

Να φτιάξετε έναν πίνακα που να περιλαμβάνει όλους τους θεούς που συναντήσατε στην Οδύσσεια και τι προστάτευε ο καθένας.

Γ΄ ΟΜΑΔΑ

Να βρείτε εικαστικό υλικό που να αναπαριστά τους ομηρικούς θεούς και να το παρουσιάσετε στην τάξη.

Δ΄ ΟΜΑΔΑ

Να βρείτε πληροφορίες και εικαστικό υλικό από τους θεούς και τις θεότητες της αρχαίας Αιγύπτου και να το παρουσιάσετε στην τάξη.

Ενότητα: Ανθρωπομορφισμός – Ο ρόλος των θεών

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Αφού συμβουλευτείτε από την ενότητα «Σύνδεσμοι» το σχετικό υλικό των προτεινόμενων ηλεκτρονικών σελίδων, να κάνετε τα ακόλουθα:

1. Αφού μελετήσετε τη ραψωδία Σ της Ιλιάδας, να βρείτε αντιστοιχίες ανθρωπομορφισμού της Θέτιδας με την παρουσία της στη ραψωδία Α.
2. Αφού μελετήσετε τη ραψωδία Α της Ιλιάδας, να βρείτε τα ανθρώπινα χαρακτηριστικά που παρατηρούνται στον κόσμο των θεών και ποια χαρακτηριστικά του τρόπου ζωής τους, τούς διαφοροποιούν από τους ανθρώπους. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας με χωρία του κειμένου.
3. Αφού μελετήσετε τα δύο κείμενα (βλέπε ενότητα Παράλληλα Κείμενα) του Ξενοφάνη του Ελεάτη και τις σχετικές πληροφορίες για τον ανθρωπομορφισμό στην ομηρική εποχή, να συνθέσετε ένα σύντομο κείμενο όπου θα αναφέρετε τη διαφορά του Ομήρου και του Ξενοφάνη του Ελεάτη σχετικά με την ανθρωπομορφική αντίληψη που είχαν για τους θεούς.
4. Να βρείτε ένα απόσπασμα από τη νέα ελληνική λογοτεχνία που να δείχνει την ανθρωπομορφική αντίληψη των ανθρώπων για τους θεούς και να το παρουσιάσετε στην τάξη.

Ενότητα: Τα συμβούλια των θεών

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Αφού μελετήσετε τις προτεινόμενες ηλεκτρονικές διευθύνσεις στην υποκατηγορία «Μεταφράσεις» των Συνδέσμων, να χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες και να κάνετε τις παρακάτω δραστηριότητες:

Α΄ ΟΜΑΔΑ

Αφού μελετήσετε τη ραψωδία Α της Ιλιάδας και, ιδιαίτερα τους στίχους 53-203 (συνέλευση Αχαιών) και τους στίχους 531-611 (συνέλευση θεών), να βρείτε μέσα από το κείμενο στοιχεία που να δικαιολογούν το υβριστικό και απειλητικό ύφος των λόγων που ανταλλάσσουν τα ζεύγη Αγαμέμνονας-Αχιλλέας και Δίας-Ήρα.

Β΄ ΟΜΑΔΑ

Αφού μελετήσετε τη ραψωδία Θ της Ιλιάδας, να φτιάξετε έναν κατάλογο με τις επεμβάσεις του Δία και παράλληλα τις επεμβάσεις της Ήρας.

Γ΄ ΟΜΑΔΑ

Αφού μελετήσετε στη ραψωδία Β της Ιλιάδας τη συνέλευση των Αχαιών και στη ραψωδία Σ της Ιλιάδας τη συνέλευση των Τρώων, να χαρακτηρίσεις το επεισόδιο Θερσίτη και Οδυσσέα στη συνέλευση των Αχαιών, και τη στάση του Πολυδάμαντα και του Έκτορα στη συνέλευση των Τρώων.

Δ΄ ΟΜΑΔΑ

Αφού μελετήσετε τη ραψωδία Τ της Ιλιάδας, και ιδιαίτερα τους στίχους 40-143, να εντοπίσετε θεματικά πώς διαρθρώνεται ο λόγος του Αχιλλέα και του Αγαμέμνονα.

Ενότητα: Τα συμβούλια των θεών

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Αφού μελετήσετε τις σχετικές, προτεινόμενες ηλεκτρονικές διευθύνσεις των Συνδέσμων, να κάνετε τις παρακάτω δραστηριότητες:

- 1) Αφού μελετήσετε τη ραψωδία α και τη ραψωδία ε της Οδύσσειας, να σκιαγραφήσετε τη στάση του Δία και της Αθηνάς σε σχέση με το νόστο του Οδυσσέα.
- 2) Αφού μελετήσετε τη ραψωδία ω της Οδύσσειας, να γράψετε ένα άρθρο σχετικά με το φιλειρηνικό πνεύμα της Οδύσσειας.
- 3) Να βρείτε εικαστικό υλικό σχετικά με το ρόλο των θεών στην Οδύσσεια και να το παρουσιάσετε στην τάξη σας.
- 4) Αφού μελετήσετε την τραγωδία του Ευριπίδη *Ίφιγένεια ἐν Ταύροις*, να βρείτε τις θεϊκές επεμβάσεις και να τις συγκρίνετε με τα ομηρικά έπη.

Ενότητα: Νόστος

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Ο ομηρικός νόστος αποτελεί διαχρονικό φαινόμενο της ελληνικής κοινωνίας έστω και αν εκφράζεται στις μέρες μας με ποικίλους όρους, που αφορούν στην απομάκρυνση από την πατρίδα ή την επιστροφή σ' αυτήν. Προκειμένου να μελετήσουμε παρόμοια με το νόστο των ομηρικών ηρώων σύγχρονα κοινωνικά φαινόμενα:

1. Να μεταβείτε στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.komvos.edu.gr/dictionaries/dictonline/DictOnLineTri.htm> να πληκτρολογήσετε διαδοχικά τους όρους μετανάστευση, προσφυγιά, ομογένεια, παλιννόστηση, να καταγράψετε την έννοια του καθενός και να επισημάνετε τη διαφορά στη σημασία τους. Εμπλουτίστε την εργασία σας με υλικό από την κατηγορία «Εικαστικό Υλικό».

2. Αξιοποιώντας την παραπάνω ιστοσελίδα αλλά χρησιμοποιώντας και τα λεξικά της βιβλιοθήκης του σχολείου σας να φτιάξετε ένα δικό σας γλωσσάρι με λέξεις και εκφράσεις, που αναφέρονται στην κατηγορία «Μετανάστευση».

3. Να μελετήσετε από τις σχετικές ιστοσελίδες της υποενότητας «Περί Μετανάστευσης» των Συνδέσμων τα χαρακτηριστικά της και στη συνέχεια, αφού χωριστείτε σε δύο ομάδες, να μελετήσετε και να ετοιμάσετε ανά ομάδα μία παρουσίαση σχετικά με τα παρακάτω:

Α' ομάδα: Μετανάστευση των Ελλήνων: Προς ποιες χώρες μετακινήθηκαν; Ποιες χρονολογίες σημειώνονται οι κυριότερες μεταναστεύσεις των Ελλήνων; Ποια ήταν τα αίτια της μετανάστευσης; Σήμερα σε ποιες χώρες κατοικούν Έλληνες; Μπορείτε να αξιοποιήσετε επίσης τα στοιχεία «Περί μετανάστευσης» της κατηγορίας «Παράλληλα Κείμενα».

Β' ομάδα: Μετανάστευση προς την Ελλάδα: Από ποιες χώρες μετακινήθηκαν πληθυσμοί; Ποιες χρονολογίες σημειώνονται οι κυριότερες μεταναστεύσεις προς την Ελλάδα; Ποια ήταν τα αίτια της μετανάστευσης; Μπορείτε να αξιοποιήσετε επίσης τα στοιχεία «Περί μετανάστευσης» της κατηγορίας «Παράλληλα Κείμενα».

4. Να εμπλουτίσετε τις παρουσιάσεις σας με υλικό, που αφορά στο θέμα της μετανάστευσης από το χώρο της μουσικής, της λογοτεχνίας και του κινηματογράφου. Μπορείτε να αντλήσετε πληροφορίες από τις σχετικές ιστοσελίδες της υποενότητας «Περί Μετανάστευσης» των Συνδέσμων και από τα σχετικά «Περί μετανάστευσης» Παράλληλα Κείμενα.

5. Προσπαθήστε να πάρετε μία συνέντευξη ο καθένας από κάποιον μετανάστη στη χώρα μας και να κατηγοριοποιήσετε τα θέματα που τους απασχολούν και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

Ενότητα: Νόστος

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2**Ονοματεπώνυμο:****Ημερομηνία:****Τάξη:****Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες**

Ο Γ. Σεφέρης, ένας από τους μεγαλύτερους Έλληνες ποιητές, έχει αξιοποιήσει στο έργο του τον ομηρικό νόστο. Συχνά, δε, οι μελετητές και κριτικοί της λογοτεχνίας εντοπίζουν στο έργο του στοιχεία ομοιότητας ανάμεσα στον Οδυσσέα και τον Σεφέρη. Ο Οδυσσέας επεδίωξε και πέτυχε την επιστροφή στην Ιθάκη. Ο Σεφέρης επεδίωκε την επιστροφή στη δική του «Ιθάκη», τη μητέρα πατρίδα.

Αφού μελετήσετε τις σχετικές για τον μεγάλο Έλληνα ποιητή ιστοσελίδες από την κατηγορία «Σύνδεσμοι» καθώς και τα σχετικά μ' αυτόν από την κατηγορία «Παράλληλα Κείμενα» να προσπαθήσετε με βάση τις πληροφορίες που θα αντλήσετε και τα ποιήματά του «Πάνω σ' έναν ξένο στίχο», «Ο γυρισμός του ξενιτεμένου», «Μυθιστόρημα» και «Σαντορίνη» να καταγράψετε τους τόπους-σταθμούς του ταξιδιού του ποιητή και να διακρίνετε τα στοιχεία εκείνα, που επιβεβαιώνουν την άποψη παραλληλισμού του με τον Οδυσσέα. Τι ομοιότητες και τι διαφορές παρατηρείτε ανάμεσα στον ομηρικό Οδυσσέα και τον Σεφέρη - Οδυσσέα;

Ενότητα: Μήνις- Ύβρις

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1**Ονοματεπώνυμο:****Ημερομηνία:****Τάξη:****Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες**

Η ύβρις και η τιμωρία της είναι ένα κοινό θεματικό μοτίβο. Αξιοποιήστε τα στοιχεία, τα οποία σας δίνονται στις κατηγορίες «Παράλληλα Κείμενα» και «Σύνδεσμοι», εντοπίστε περιπτώσεις έκφρασης ύβρεως και τιμωρίας της και εμπλουτίστε την παρουσίασή σας με σχετικό εικαστικό υλικό. Προσπαθήστε να συγκρίνετε τα παραπάνω στοιχεία τόσο μεταξύ τους όσο και με τις περιπτώσεις της ομηρικής ύβρεως. Τι ομοιότητες και τι διαφορές παρατηρείτε;

Ενότητα: Η θέση της γυναίκας

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Ονοματεπώνυμο:

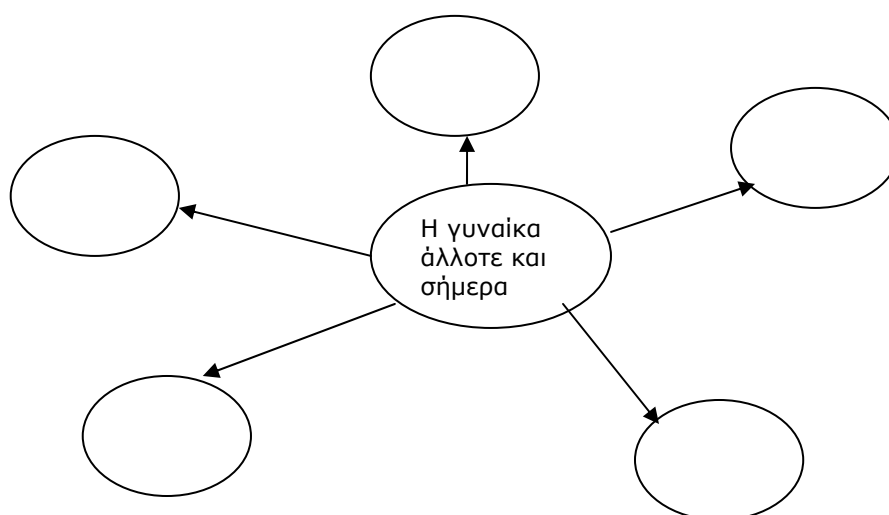
Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

1. Αφού μελετήσετε προσεκτικά το υλικό (Παράλληλα Κείμενα, Εικαστικό υλικό, Σύνδεσμοι) της υποενότητας «Περί γυναίκας», που ανήκει στην ενότητα «Η θέση της γυναίκας», να διακρίνετε τους σχετικούς με τη γυναίκα τομείς, που προσεγγίζονται, να χωριστείτε σε ομάδες αντίστοιχες των τομέων και να φτιάξετε το δικό σας αραχνόγραμμα με τίτλο «Η γυναίκα άλλοτε και σήμερα», αναλαμβάνοντας η κάθε ομάδα τη συμπλήρωση ενός τομέα.

2. Επίσης να αξιοποιήσετε την ιστοσελίδα <http://www.komvos.edu.gr/dictionaries/dictonline/DictOnLineTri.htm> αλλά και να χρησιμοποιήσετε τα λεξικά της βιβλιοθήκης του σχολείου σας για να φτιάξετε ένα δικό σας γλωσσάρι με λέξεις και εκφράσεις, που αναφέρονται στην κατηγορία «Γυναίκα».

Ενότητα: Η θέση της γυναίκας

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

1) Αφού χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες, η κάθε ομάδα θα αναλάβει να διεκπεραιώσει τα ακόλουθα:

α) Αφού συμβουλευτείτε το υλικό (εικαστικό υλικό, σύνδεσμοι) της υποενότητας «[Διάσημες Γυναίκες](#)», που ανήκει στην ενότητα «[Η θέση της γυναίκας](#)», επιλέξτε ανά ομάδα μία γυναίκα και συμπληρώστε τα ακόλουθα στοιχεία:

ΔΙΑΣΗΜΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ
Ονοματεπώνυμο.....
Χρονολογία γέννησης.....
Χρονολογία θανάτου.....
Χώρος προσφοράς και διάκρισης
Ιστορική περίοδος δράσης
Προσφορά.....

β) Να εμπλουτίσετε τον παραπάνω πίνακα με εικαστικό υλικό από την αντίστοιχη υποενότητα του λογισμικού.

γ) Να πάρετε μία συνέντευξη ως ομάδα από τη διάσημη γυναίκα, που μελετάτε, καταγράφοντας τις ερωτήσεις σας και τις πιθανές απαντήσεις της. Δραματοποιήστε τις συνεντεύξεις αυτές παίζοντας ρόλους στην τάξη σας.

2) Ποιες από τις γυναίκες των ομηρικών επών θα μπορούσαν να είναι διάσημες ακόμα και στην εποχή μας και γιατί; Παρουσιάστε το «πορτρέτο» τους και τον τομέα της διάκρισής τους.

3) Γράψτε ένα γράμμα σε μία σύγχρονη διάσημη γυναίκα και εκφράστε της το θαυμασμό σας για την προσφορά της καλώντας την στο σχολείο σας για μία ομιλία.

Ενότητα: Ηρωικό ιδεώδες

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1**Ονοματεπώνυμο:****Ημερομηνία:****Τάξη:****Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες**

Αφού συμβουλευτείτε από την ενότητα «Σύνδεσμοι» το σχετικό υλικό των προτεινόμενων ηλεκτρονικών σελίδων, να χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες και να κάνετε, ανά ομάδα, τα ακόλουθα:

Α΄ ΟΜΑΔΑ

Αφού μελετήσετε τις ραψωδίες Γ, Ε, Η, Λ, Π και Χ της Ιλιάδας, να καταγράψετε τις μονομαχίες των ομηρικών ηρώων που συναντούμε και τους νικητές της κάθε μονομαχίας.

Β΄ ΟΜΑΔΑ

Αφού μελετήσετε τη ραψωδία Η της Ιλιάδας, να περιγράψετε το τυπικό μιας ομηρικής μονομαχίας.

Γ΄ ΟΜΑΔΑ

Αφού μελετήσετε τη ραψωδία Π της Ιλιάδας, να καταρτίσετε έναν κατάλογο με τους νεκρούς ήρωες των Ελλήνων και των Τρώων.

Δ΄ ΟΜΑΔΑ

Αφού μελετήσετε τη μονομαχία Αχιλλέα και Έκτορα στη ραψωδία Χ της Ιλιάδας, να βρείτε στην ακριτική και δημοτική μας ποίηση αποσπάσματα που να καταδεικνύουν το στοιχείο της υπερβολικής δύναμης των ηρώων.

Ενότητα: Ηρωικό ιδεώδες

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Αφού συμβουλευτείτε από τις ενότητες «Σύνδεσμοι» και «Εικαστικό Υλικό» το σχετικό υλικό των προτεινόμενων ηλεκτρονικών διευθύνσεων και τις εικαστικές απεικονίσεις ηρώων, να χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες και να κάνετε, ανά ομάδα, τα ακόλουθα:

Α΄ ΟΜΑΔΑ

Να βρείτε λογοτεχνικά έργα που να αναφέρονται στους δύο βασικούς ήρωες των ομηρικών επών, τον Οδυσσέα και τον Αχιλλέα, και να τα παρουσιάσετε στην τάξη.

Β΄ ΟΜΑΔΑ

Αφού μελετήσετε τη ραψωδία Β της Ιλιάδας:

1. Να καταρτίσετε έναν κατάλογο με όλες τις ελληνικές πόλεις που έλαβαν μέρος, τους αρχηγούς τους και τον αριθμό των πλοίων τους και
2. Να συσχετίσετε τις ομηρικές ονομασίες των πόλεων με τις σημερινές και να τις παρουσιάσετε στην τάξη.

Γ΄ ΟΜΑΔΑ

Έχοντας, ήδη, μελετήσει την Οδύσσεια και παρακολουθώντας την πλοκή της Ιλιάδας, να διατυπώσετε σ' ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στη σχολική σας εφημερίδα το ηρωικό ιδανικό όπως παρουσιάζεται και στα δύο έπη.

Δ΄ ΟΜΑΔΑ

Να βρείτε εικαστικό υλικό για τους ήρωες των δύο ομηρικών επών και να το παρουσιάσετε στην τάξη.

Ενότητα: Ομηρική παρομοίωση

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Αφού χωριστείτε σε τρεις ομάδες, να κάνετε τις παρακάτω δραστηριότητες:

1) Στο κεφάλαιο «Παράλληλα Κείμενα» υπάρχουν σαράντα δύο (42) ομηρικές παρομοιώσεις. Αφού τις μελετήσετε προσεκτικά προσπαθήστε, κάθε ομάδα, να κάνει τα ακόλουθα:

Α΄ ομάδα: να καταγράψει τους τομείς από τους οποίους αντλεί ο Όμηρος τα θέματά του.

Β΄ ομάδα: να καταγράψει σε κάθε παρομοίωση τους συγκρινόμενους όρους.

Γ΄ ομάδα: να βρει το κοινό σημείο που συνδέει τους συγκρινόμενους όρους σε κάθε παρομοίωση.

2) Στη συνέχεια η κάθε ομάδα, αφού μελετήσει και πάλι από τα κεφάλαια «Παράλληλα Κείμενα» και «Σύνδεσμοι» το σχετικό υλικό, θα το επεξεργαστεί ως εξής:

Α΄ ομάδα: θα μελετήσει τα δημοτικά τραγούδια, θα εντοπίσει τις παρομοιώσεις και θα τις συγκρίνει ως προς τη δομή τους και τη θεματική τους με τις ομηρικές.

Β΄ ομάδα: θα μελετήσει τα αποσπάσματα από τη δραματική ποίηση, θα εντοπίσει τις παρομοιώσεις και θα τις συγκρίνει ως προς τη δομή τους και τη θεματική τους με τις ομηρικές.

Γ΄ ομάδα: θα μελετήσει τα κείμενα από τη Νεότερη ελληνική λογοτεχνία, θα εντοπίσει τις παρομοιώσεις και θα τις συγκρίνει ως προς τη δομή τους και τη θεματική τους με τις ομηρικές.

3) Επιλέξτε ως ομάδα κάποια από τις παρομοιώσεις που μελετήσατε και προσπαθήστε να ζωγραφίσετε κάτι εμπνεόμενοι από αυτήν. Μπορείτε να συμβουλευτείτε το εικαστικό υλικό της ενότητας.

4) Να συντάξετε επίσης ως ομάδα μία δική σας παρομοίωση κατά το ομηρικό πρότυπο επιλέγοντας ως χώρο άντλησης των θεμάτων σας: το χώρο του σχολείου, το χώρο του αθλητισμού, το χώρο της φύσης.

5) Αφού η κάθε ομάδα ολοκληρώσει τις παραπάνω εργασίες, πρέπει να φτιάξει ένα κείμενο - αναφορά, όπου θα παρουσιάζει τα αποτελέσματα της μελέτης της στις άλλες δύο ομάδες. Μπορείτε να συμβουλευτείτε τα επιστημονικά άρθρα που υπάρχουν στα «Παράλληλα Κείμενα» της ενότητας.

6) Τελειώνοντας τις παρουσιάσεις σας και αφού συνεργαστείτε όλοι μαζί μπορείτε να οργανώσετε ένα αφιέρωμα στην ομηρική παρομοίωση, στο πλαίσιο της οποίας θα μπορούσατε, για παράδειγμα, να φτιάξετε σε πόστερ τις ζωγραφίες σας, να απαγγείτε δημοτικά τραγούδια, που εμπεριέχουν παρομοιώσεις, να ετοιμάσετε διαγράμματα για τη δομή της ομηρικής παρομοίωσης. Καλέστε τους συμμαθητές σας από τις άλλες τάξεις να ενημερωθούν και να πουν τις απόψεις τους.

Ενότητα: Ομηρική αναγνώριση

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Η «αναγνώριση» φαίνεται πως αποτέλεσε και αποτελεί μοτίβο αγαπημένο για τους λογοτέχνες. Μετά τον Όμηρο χρησιμοποιήθηκε σε πολλά κείμενα άλλοτε ως λογοτεχνικό μέσο έκφρασης του δημιουργού και άλλοτε ως θεματικός πυρήνας. Ας γνωρίσουμε καλύτερα και κάποια άλλα κείμενα, στο πλαίσιο των οποίων αξιοποιείται.

Α΄ Μέρος: Αφού χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες, να μελετήσετε ανά ομάδα τα χαρακτηριστικά των ομηρικών αναγνώρισεων και στη συνέχεια να αναλάβετε τα ακόλουθα:

1^η ομάδα: Από την κατηγορία «Σύνδεσμοι» να μεταβείτε στη σχετική με τα αρχαία ελληνικά κείμενα ιστοσελίδα και να μελετήσετε τους στίχους 145-244 από τη ραψωδία Γ της Ιλιάδας, που εμφανίζεται στην οθόνη σας. Στους στίχους αυτούς περιγράφονται κάποιες αναγνώρισεις επίσης. Να τις εντοπίσετε, να τις καταγράψετε, να επισημάνετε τα χαρακτηριστικά τους και να συγκρίνετε τις αναγνώρισεις αυτές με τις αντίστοιχες της Οδύσσειας.

2^η ομάδα: Από την κατηγορία «Παράλληλα κείμενα» να μελετήσετε το δημοτικό τραγούδι με τίτλο: Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΥ. Το τραγούδι αυτό περιγράφει την αναγνώριση των συζύγων μετά την επιστροφή του άντρα. Να εντοπίσετε τη σκηνή της αναγνώρισης, να επισημάνετε τα χαρακτηριστικά της και να την συγκρίνετε με τις ομηρικές αναγνώρισεις.

3^η ομάδα: Από την κατηγορία «Παράλληλα κείμενα» να μελετήσετε το απόσπασμα από την τραγωδία «Ηλέκτρα» του Σοφοκλή. Η σκηνή αυτή περιγράφει την αναγνώριση των δύο αδελφών, της Ηλέκτρας με τον Ορέστη. Να καταγράψετε τα χαρακτηριστικά της σκηνής αυτής και να τα συγκρίνετε με τα χαρακτηριστικά των αντίστοιχων ομηρικών αναγνωρίσεων.

4^η ομάδα: Από την κατηγορία «Παράλληλα κείμενα» να μελετήσετε το ποίημα με τον τίτλο «Λαέρτης». Πρόκειται για ένα ποίημα, που το έχει εμπνευστεί ο δημιουργός του από τη σκηνή αναγνώρισης Λαέρτη-Οδυσσέα. Να καταγράψετε τα χαρακτηριστικά της αναγνώρισης του ποιήματος και να τα συγκρίνετε με τα χαρακτηριστικά της αντίστοιχης ομηρικής παρομοίωσης.

Ενότητα: Το ταξίδι του Οδυσσέα

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

1) Αφού χωριστήκατε σε ομάδες, καθεμία από τις ομάδες θα αναλάβει τη μελέτη των ακόλουθων περιπετειών του Οδυσσέα.

ΟΜΑΔΑ 1	ΟΜΑΔΑ 2	ΟΜΑΔΑ 3	ΟΜΑΔΑ 4	ΟΜΑΔΑ 5
Κίκονες	Κύκλωπες	Λαιστρυγόνες	Σειρήνες	Ωγυγία
Λωτοφάγοι	Αίολος	Κίρκη	Σκύλλα και Χάρυβδη	Σχερία
			Θρινακία	Ιθάκη

2) Επισκεφτείτε την ενότητα «Το ταξίδι του Οδυσσέα» και μελετήστε το υλικό που υπάρχει (απεικόνιση του ταξιδιού, εικονογραφικό υλικό, το ημερολόγιο του Οδυσσέα, τους συνδέσμους κ.ά.).

3) Υποθέστε πως είστε τουρίστας σε κάθε ένα από μέρη-σταθμούς του Οδυσσέα. Τι θα αναζητούσατε σε κάθε περιοχή ως στοιχείο-ένδειξη για το πέρασμα του Οδυσσέα από εκεί; Γράψτε τις παρατηρήσεις σας.

.....

.....

.....

.....

.....

4) Η κάθε ομάδα, αφού ολοκληρώσει τις παραπάνω εργασίες, να ετοιμάσει ένα σύντομο περιγραφικό κείμενο για τους σταθμούς, τους οποίους έχει αναλάβει να μελετήσει, και να το παρουσιάσει στην τάξη εμπλουτίζοντάς το με σχετικό φωτογραφικό υλικό, που θα εντοπίσει στο συνοδευτικό υλικό, όπου αυτό είναι εφικτό.

5) Στη συνέχεια και αφού όλοι παρουσιάσετε τις εργασίες σας, να εντοπίσετε και να σχολιάσετε τυχόν ομοιότητες ή διαφορές πολιτισμικού χαρακτήρα των παραπάνω περιοχών (π.χ. γλώσσα που μιλούν σήμερα οι άνθρωποι των περιοχών, χώρα στην οποία ανήκουν οι περιοχές κ.ά.).

6) Παρακάτω σας δίνεται ένας δικτυακός τόπος <http://hnc.ilsp.gr/find.asp>
Αφού τον επισκεφτείτε, συμπληρώστε στην οθόνη που θα σας εμφανιστεί τη λέξη «κοσμοπολίτης» στο πλαίσιο, που υπάρχει κάτω από την ένδειξη «Πρώτη λέξη». Στη συνέχεια πατήστε το πλαίσιο με την ένδειξη «Ανεύρεση».

Θα παρουσιαστεί στην οθόνη σας ένας πίνακας με δέκα κείμενα, στο πλαίσιο των οποίων χρησιμοποιείται ο όρος «κοσμοπολίτης». Μελετήστε τα κείμενα αυτά και προσπαθήστε:

α) Να ορίσετε την έννοια κοσμοπολίτης

.....

.....

.....

β) Να δικαιολογήσετε με ένα σύντομο κείμενο εάν και γιατί ο Οδυσσέας θα μπορούσε, σήμερα, να χαρακτηριστεί ως κοσμοπολίτης.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ενότητα: Το ταξίδι του Οδυσσέα

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Ακολουθήστε τη διαδρομή: Το ταξίδι του Οδυσσέα < «Άλλα ταξίδια άλλοι θαλασσοπόροι < Αργοναυτική εκστρατεία», συμβουλευτείτε το ανάλογο εικαστικό υλικό και τα ανάλογα παράλληλα κείμενα της ενότητας και εκτελέστε τις παρακάτω δραστηριότητες:

A) Να αντιπαραβάλετε στο χάρτη την πορεία του Οδυσσέα με την πορεία των Αργοναυτών. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε τους κοινούς σταθμούς των δύο ταξιδιών.

Ταξίδι Οδυσσέα	Αργοναυτική εκστρατεία

B) Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με τα στοιχεία του πλοίου «Αργώ».

ΑΡΓΩ
Όνομα
Έννοια ονόματος
Όνομα Πατρός
Τόπος κατασκευής
Νονά (θεά, που βοήθησε)
Υλικά κατασκευής
Είδος πλοίου
Τρόπος κίνησης

Μήκος (κατά προσέγγιση)
Σκοπός κατασκευής
Πλήρωμα
Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό
Φωτογραφία

Γ) Να συγκρίνετε, ως προς τα υλικά κατασκευής, τις διαστάσεις και τον τρόπο κίνησης την «Αργώ» με τη σχεδία του Οδυσσέα. Να καταγράψετε στον παρακάτω πίνακα τις ομοιότητες και τις διαφορές και να τις δικαιολογήσετε συντάσσοντας ένα σύντομο κείμενο:

	ΣΧΕΔΙΑ ΟΔΥΣΣΕΑ	ΑΡΓΩ
Υλικά κατασκευής:		
Διαστάσεις:		
Τρόπος κίνησης:		

Τα δύο «πλοία» μοιάζουν στα εξής:.....

Τα δύο πλοία διαφέρουν στα εξής:.....

Δικαιολογώ τις ομοιότητες και διαφορές:.....
.....
.....
.....
.....
.....

Ενότητα: Το ταξίδι του Οδυσσέα

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Αφού χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες, η κάθε ομάδα θα αναλάβει να διεκπεραιώσει τα ακόλουθα:

1) Αφού συμβουλευτείτε το υλικό (πληροφορίες, φωτογραφίες, χάρτες) της υποενότητας «*Άλλα ταξίδια, άλλοι θαλασσοπόροι*», που ανήκει στην ενότητα «*Το ταξίδι του Οδυσσέα*», επιλέξτε ανά ομάδα ένα θαλασσοπόρο και συμπληρώστε τα ακόλουθα στοιχεία:

ΜΕΓΑΛΟΙ ΘΑΛΑΣΣΟΠΟΡΟΙ
Ονοματεπώνυμο.....
Χρονολογία γέννησης.....
Χρονολογία θανάτου.....
Χρονολογία ταξιδιού.....
Πορεία ταξιδιού.....
Ανακαλύψεις.....

Να εμπλουτίσετε τον παραπάνω πίνακα με εικαστικό υλικό από την αντίστοιχη ενότητα του λογισμικού.

2. Επίσης να αξιοποιήσετε την ιστοσελίδα <http://www.komvos.edu.gr/dictionaries/dictonline/DictOnLineTri.htm> αλλά και να χρησιμοποιήσετε τα λεξικά της βιβλιοθήκης του σχολείου σας για να φτιάξετε ένα

δικό σας γλωσσάρι με λέξεις και εκφράσεις, που αναφέρονται στην κατηγορία «Ταξιδευτές».

3) Αφού ολοκληρώσετε την εργασία σας ως ομάδες, να συνεργαστείτε όλοι μαζί και:
α) να ταξινομήσετε κατά χρονική ακολουθία τους μεγάλους θαλασσοπόρους – εξερευνητές.
β) να καταγράψετε επάνω στον παγκόσμιο χάρτη, που σας δίνεται στο τέλος, τις πορείες και των τεσσάρων χρησιμοποιώντας για τον καθένα διαφορετικό χρώμα.

4) Να συγκρίνετε το ταξίδι του Οδυσσέα με τα ταξίδια των μεγάλων θαλασσοπόρων και να απαντήσετε στο εξής:

Αποτελούσε κατόρθωμα για την εποχή του Ομήρου, όπως τα ταξίδια των μεγάλων θαλασσοπόρων για την εποχή τους, το μακρόχρονο ταξίδι του Οδυσσέα λαμβάνοντας υπόψη:

* τα μέσα μετακίνησής του και

* τη γεωγραφική έκταση, την οποία κάλυψε με τους σταθμούς της περιπλάνησής του;

5) Οι μεγάλοι θαλασσοπόροι, επιστρέφοντας στην πατρίδα τους, είχαν να παρουσιάσουν νέες ανακαλύψεις ή νέα προϊόντα, που έφεραν μαζί τους. Τι νομίζετε ότι θα μπορούσε να πάει μαζί του ο Οδυσσέας στην Ιθάκη αν δεν ναυαγούσε και μπορούσε να μεταφέρει πράγματα;

Ενότητα: Ομηρική Τροία – Το στρατόπεδο των Αχαιών
--

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Τα τείχη της Τροίας ήταν δυνατά και απόρθητα. Δεν ήταν όμως τα μόνα που έμειναν στην ιστορία. Γνωστά επίσης είναι τα Μακρά Τείχη, το Σινικό Τείχος και τα Τείχη της Κωνσταντινούπολης.

1) Αφού χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες, να αναλάβετε η κάθε ομάδα τη μελέτη ενός από τα γνωστά στην ιστορία τείχη, να αντλήσετε υλικό από την κατηγορία «Σύνδεσμοι» και από την κατηγορία «Κείμενα» και να συμπληρώσετε για το καθένα την παρακάτω φόρμα.

Α΄ ομάδα: Τα τείχη της Τροίας

Πού βρίσκονται:

Πότε κατασκευάστηκαν:

Ποιος τα κατασκεύασε:

Τι σκοπό είχαν:

Υλικό κατασκευής:

Διαστάσεις:

Β΄ ομάδα: Τα Μακρά Τείχη

Πού βρίσκονται:

Πότε κατασκευάστηκαν:

Ποιος τα κατασκεύασε:

Τι σκοπό είχαν:

Υλικό κατασκευής:

Διαστάσεις:

Γ' ομάδα: Το Σινικό Τείχος

Πού βρίσκονται:

Πότε κατασκευάστηκαν:

Ποιος τα κατασκεύασε:

Τι σκοπό είχαν:

Υλικό κατασκευής:

Διαστάσεις:

Δ' ομάδα: Τα τείχη της Κωνσταντινούπολης

Πού βρίσκονται:

Πότε κατασκευάστηκαν:

Ποιος τα κατασκεύασε:

Τι σκοπό είχαν:

Υλικό κατασκευής:

Διαστάσεις:

Να εμπλουτίσετε τη δουλειά σας με σχετικές φωτογραφίες από την κατηγορία «Εικόνες».

2) Αφού ολοκληρώσετε την παραπάνω δραστηριότητα να κάνετε μια συνολική παρουσίαση των τεσσάρων τειχών συνοδεύοντάς την με ένα κείμενο που θα αναφέρει το ρόλο και την ιστορική εξέλιξη των τειχών. Μπορείτε να αντλήσετε σχετικά στοιχεία από τις κατηγορίες «Κείμενα» και «Σύνδεσμοι».

3) Πηγαίνετε στην κατηγορία «Κείμενα», διαβάστε το ποίημα του Καβάφη με τίτλο «Τα τείχη», συζητήστε το στην τάξη σας και προσπαθήστε να υποθέσετε για ποια τείχη μιλά ο ποιητής. Υπάρχουν στις μέρες μας τείχη στις πόλεις και αν ναι τι είδους είναι αυτά;

Ενότητα: Ομηρική Τροία – Το στρατόπεδο των Αχαιών

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Τάξη:

Ενδεικτική Διάρκεια: 2 ώρες

Για χάρη της έγινε ο Τρωικός πόλεμος, όπως υποστηρίζει ο Όμηρος. Ας γνωρίσουμε καλύτερα την ωραία Ελένη.

Αφού χωριστείτε σε δύο ομάδες, να αναλάβετε ανά ομάδα να συλλέξετε στοιχεία από τις κατηγορίες «Σύνδεσμοι» και «Κείμενα» και να κάνετε τα ακόλουθα:

Α΄ ομάδα: Να συντάξετε ένα δελτίο ταυτότητας της Ωραίας Ελένης και να το εμπλουτίσετε με φωτογραφίες από την κατηγορία «Εικαστικό υλικό».

Η ταυτότητα της Ελένης	
Όνομα	
Όνομα πατρός	
Όνομα μητρός	
Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό	
1 ^{ος} Σύζυγος	
2 ^{ος} Σύζυγος	
Παιδιά	

Β΄ ομάδα: Να μελετήσετε τα παράλληλα κείμενα της υποκατηγορίας «Περί Ελένης». Τι παρατηρείτε; Είναι ενιαία η εικόνα της Ελένης, όπως απορρέει από τα κείμενα; Να καταγράψετε τις δύο όψεις της Ωραίας Ελένης, τα χαρακτηριστικά της ανά περίπτωση και τα κείμενα από τα οποία προέρχονται συμπληρώνοντας τον παρακάτω πίνακα.

ΚΕΙΜΕΝΟ	ΘΕΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Βιβλιογραφία

- Bonnano A., Fantar M., Gigante M., Κακριδής Φ., Ραφαήλ Μ., *Στα χνάρια του Οδυσσέα*, Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 2003.
- Κακριδής Ι.Θ., *Ομηρικά Θέματα*, Αθήνα 1954.
- Κακριδής Ι.Θ., *Ξαναγυρίζοντας στον Όμηρο*, Θεσσαλονίκη 1971.
- Κακριδής Ι.Θ., *Το μήνυμα του Ομήρου*, εκδ. Εστία, Αθήνα 1985.
- Μαρωνίτης Δ.Ν., *Αναζήτηση και νόστος του Οδυσσέα: Η διαλεκτική της Οδύσσειας*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1984.
- Μαρωνίτης Δ.Ν., *Ομηρικά Μεγαθέματα: Πόλεμος – Ομιλία – Νόστος*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1999.
- Schadewaldt W., *Από τον κόσμο και το έργο του Ομήρου*, μτφρ. Φ.Ι. Κακριδής, τ. 1-2, Αθήνα 1980.
- Πανταζίδης Ι., *Λεξικόν Ομηρικών*, εκδ. Ιω. Σιδέρη, Αθήνα.
- Romilly (de) J., *ΕΚΤΩΡ*, μτφρ. Αθανασίου Μπ. και Μηλιαρέση Κ., εκδ. Το Άστυ, Αθήνα 1998.
- Wace A., Stubbings Fr., *ΟΜΗΡΟΣ: A Companion to Homer*, εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1984.

Ιστότοποι

www.pi-schools.gr
www.ypepth.gr
<http://www.komvos.edu.gr>
<http://www.mikrosapoplous.gr/homer/odm0m.htm>
<http://www.mikrosapoplous.gr/homer/iliada/00.html>
<http://www2.e-yliko.gr/Fyyl/glossa/fil-odys.htm>

ISBN: 960-06-2065-2

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επικερσιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης